જ ઍવને તઆલા.

સયરે ચમન.

—: ઉર્ફે :—

બહારે ગુલ-શન.

બનાવનાર, તથા છપાવી પ્રગટ કરનાર —

મીર સૈયદઅલી કાદરી, બીલીમોરીઆ.

પ્રસિદ્ધ કરવાનુ ઠેકાણુ-રેગડી સ્ટ્રીટ-**બીલીમોરા.**

છઠ્ઠી આવૃત્તિ] [નકલ ૨૦૦૦

સને ૧૯૨૩ ઈસ્વી] [સને ૧૩૪૨ હીજરી

સુરત ચકલાના પુલપર આવેલા "શંકર" પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમા

નારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકમે છાપી

કિંમત રૂ. ૦-૭-૦

સયરે ચમન,

ઉર્ફે

બહારે ગુલશન.

દિબાચો

નામીચા શાએરો અને કવિઓએ પોતાના કીમતી વખતનો ભોગ આપી, ગાયનના શોકીન, અને સમજદાર લોકો માટે જે કાંઈ કીમતી ઝવેરાતનો જથો જાહેરમા લાવ્યા છે, તેનો સંગ્રહ કરવો મુનાસબ છે. ગાયનથી દીલ ખુશ થઇ મગજને રાહત મળે છે આવાં ગાયનોનો જથો ગુજરાતીમાં છપાય, તો તેથી શોકીન લોકો ગાયનનો લાભ લઇ શકે, એવા હેતુથી આ કિતાબ સયરે ચમન, ઉર્ફે બહારે ગુલશન, છપાવી છે એમા ચાર બાગ છે પહેલા ભાગમા હમ્દાની અને કવ્વાલી ગઝલો છે અને બીજા બાગમા નાટકના ઉરદુ ગાયનો, અને ત્રીજા બાગમ નાટકના ગુજરાતી ગાયનો છે અને ચોથા બાગમા ઠુમરી દાદરા, કહેરવા, ભેરવી, ગરબીઓ, વીગેરે પરચુરણ ગાયનો છે એવી રીતે ચાર બાગમા, જલસાઓમા તથા નાટકોમાં ગવાતા ઉમદા અને

ચુનંદા ગાયનો છે. આ કિતાબમાં ગાયનો એવાં લેવામાં આવ્યા છે કે, જે શોખીનોને પસંદ પડ્યા વિના રહેશે નહીં ગાયનોની બુકો આજ સુધીમા ઘણી બહાર પડી ચુકી છે. પરતુ એમા જે ગાયનનો સગ્રહ છે, તેવી કોઇ પણ બુકમાં જોવામા આવતો નથી. કેટલીક બુકોમાં નકામા અને રસ વિનાના ગાયનોથી ભરતી કરવામા આવે છે, તેવા ગાયનો આ બુકમા દાખલ કરવામા આવ્યાં નથી. કારણ કે એમાંના ગાયનો ખાસ ગાનારાઓની ફરમાશથી દાખલ કરવામા આવ્યા છે, અને ફકત ઇસલામી ભાઇઓજ આ બુકનો લાભ લઇ શકે એમ નથી પરતુ હીંદુ ભાઇઓ પણ એનો લાભ લઇ શકે, એવા એમા ગાયનો લીધા છે.

આ કિતાબમા ગાયનો પસદ કરવામા મને મુનશી મીર મોહમદ હુસેન સાહેબ ડભોઇવાલા તરફથી મદદ મળી છે માટે તેમનો આભાર માનુ છું.

આ બુકની પાચમી આવૃત્તિ ખપી જવાથી છઠ્ઠી વખત છપાવવી પડી છે કાગળોની કીંમત ઘણી વધી જવાથી કીંમતમા વધારો કરવો પડયો છે

છેવટ વિનતી કરવાની કે આ બુકમા કોઇને ભુલ જણાય તો સુધારી લેશો, અને મને દરગુજર કરશો એવી ઉમેદ છે

મુ. બીલીમોરા.
દેગડી સ્ટ્રીટ

લી० દુઆગો,
મીર સૈયદઅલી કાદરી.

૭૮૬.

સયરે ચમન,

— ઉર્ફે —

બહારે ગુલશન.

ગઝલ-૧.

હમ્દે બારે તઆલા

કરૂ લા ઇલાસે મે ઇબતીદા, તેરી શાન જલ્લ જલા-લહુ
નહીં કોઇ તેરે સીવા ખુદા, તેરી શાન જલ્લ જલા-લહુ
તેરા નામ માહેમે જુદ હે, તેરા હર મકામેં વજુદ હે,
યે તેરી ઝમીં યે તેરા સમા, તેરી શાન જલ્લ જલા-લહુ
કહીં તુ રહીમો કરીમ હે, કહીં કહરસે તેરે બીમ હે,
સભી કેહતે હે તઝે રબ્બના તેરી શાન જલ્લ જલા-લહુ
કહીં મય-કદોમે તુ જા છુપા કહી આબીદોમેં તુ જા-મીલા,
તુ કહા કહા હે મેરે ખુદા, તેરી શાન જલ્લ જલા-લહુ
તેરા નૂર સામરો મુનમે હે, તેરા ઝીક બુલબુલો ગુનમે હે
હે તેરા ઝુહુર હરએક જા, તેરી શાન જલ્લ જલા-લહુ

તુને કુન કહા કુ-ન-કુન હુવા, મરે બદા તુજકો નીચુ હુવા
તેરે હુકમ લાગે હે સબ બજા, તેરી શાન જલ્લ જલા-લહુ.
તુને નહુનો અક-રબ અરમલા, કહા અાપને બંદોસે અય ખુદા,
ભલા કોઇ તુજસે હો ક્યા જુદા, તેરી શાન જલ જલા-લહુ.
સરે અજજ ઝુકાકે અબ, યેહ હમીદ કેહતા હે રોઝે શબ,
નહીં કોઇ મેરા તેરે સીવા, તેરી શાન જલ જલા-લહુ.

ગઝલ-૨.

હો દુરૂદ આપ પે મેઅરાજકે જાને-વાલે,
આનકી આનમે ફીર લોટકે આને વાલે.
મુજ ગુનેહ-ગારકી હે શરમો હયા તેરે હાથ,
મેરે મવલા મેરી બીગડીકે બનાને-વાલે
જો તલબ મેને કીયા મુજકો ઇનાયતને દીયા,
તેરે કુરબાન મેરે નાજ ઉઠાને વાલે.
ફીક્રસે રંજસે આફતસે બલાસે ગમસે,
આપ હે ઉમ્મતે આસીકે બચાને-વાલે.
વાહરે જાને મુકદ-દસ કે હે ક્યારે ઇસા,
હે ગુલામ આપકે મુરદોકે જીલાને-વાલે.
નક્ષયે-પે રૂયે મુબારક ન ખીંચા પર ન ખીંચા,
મુ-ત-હૈયર રહે તસવીર બનાને-વાલે.
તેરી વોહ જાત હે યકતા કે સદા તીફલીમે,
થે મનાયક તેરે ઝુલેકે ઝુલાને-વાલે

ગઝલ-૩.

અરે વોહ હુસ્ને જેબાઇ ખુદા જાને કહા હે તુ.
શેહ1-શાહી દીન આરાઇ, ખુદા જાને કહા હે તુ.

તેરી કુદરતમે એકય હુ. મે તેગે અમરકા ઘાઇલ હુ,
કભી સુરત ન દીખાઇ, ખુદા જાને કહા હે તુ
અ-લસતો કહકે કેહનગા કહા કાનુઆના સમને,
હુવા મખફીમે હરગાહ ખુદા જાને કહા હે તુ
કહા હે નહનો અકરબ યુ. છુપા પરદેમે અયતા કયુ
બનાયા હમકો સવદાઇ, ખુદા જાને કહા હે તુ

ગઝલ ૪.

એક ફકત મેળી નહીં ચાહને-વાલા તેરા
જીસને પયદા કીયા વેહભી તો હુ શયદા તેરા.
હકપે મેરે છુરી ફેરકે કાતીલને કહા,
આમ તો દેખેગા તપેકા તમાશા તેરા.
ઝખ્મ-પર મેરે નમક છીડક બજાયે પાની,
અબતો ઠંડા હુવા કાતીલ યે કલેજા તેરા
ઉમ્ર-ભર સીજદેમે સરકો ન-ઉઠાઉંગા કભી
હાથ લગ-જાયે અગર નકશે કદમ-પા તેરા
યેહ હે ઉમ્મીદ શબો રોજ દીને મોહસીનકો,
નજરોકે વક્ત ઝબાં-પર રહે કલેમા તેરા

ગઝલ-૫.

તુર-પર જલવા દીખાયા યારને
મુબાકો બે-ખુદ બનાયા યારને.
સર દીયા સર મસ્ત અપને ઇશ્કમે,
મમસુરકો મન મન ફીરાયા યારને

યે કહા ઉસ્મીનને લાકર સુગક,
ચશ્મીગે યા જન્નત સુનાયા યારને
ના મકા ઉસકા મકાન મીલા,
ઉબાડ બાગને સુનાયા યારને
બા-કુસી હઝરત બાજાનકી કયા કહુ,
દીલના બા-નાદરા શીરમા વગન
શાબકા બેતાબી લીયુ કયા દોસ્તો,
બાગમે જલના દીખાયા યારને
પુતલા કરકે ખાકકા પરવર-દીગાર,
રાગના દીલમે લગાયા યારને
શુક્ર કર કાઝી ખુદાકા ગજ્બે શાન.
ખાનકા મઝા બનાયા યારને

ગઝલ-૬૦

કટી ગુનાહોમે ઉમ્ર સારી, ઇલાહી તૌબા ઇલાહી તૌબા.
મે અબ્દે ખાકી તુ રબ્બે બારી, ઇલાહી તૌબા ઇલાહી તૌબા.
ગુનાહકી ગઠડી ધરી હે સરપર, કદમ ઉઠાઉ ઝમીમે કયુ-કર,
કડી હે મઝીલ યે બોજ ભારી, ઇલાહી તૌબા ઇલાહી તૌબા.
કબરકી સખતી હીસાબે મરકદ, ગુજર ફરીસ્તોકા પહલી મઝીલ,
વોહ ઘર અકેલા વોહ કબ્ર અંધારી, ઇલાહી તૌબા ઇલાહી તૌબા.
મુસાફીરા દ્દસ સરાયે ફાનીમે, અયસે સોયે કે ફીર ન જાગે.
સીરહાને જાકે અજલ પુકારી, ઇલાહી તૌબા ઇલાહી તૌબા
સલીમ ડુબા હુવા હે યારો, ગુનાહકે દરીયામે સરસે પા-તક,
યે સર-ગીરાની યે શર્મ સારી, ઇલાહી તૌબા ઇલાહી તૌબા.

ગઝલ-૭.

યે કયસે બાલ બીખરે હે યે સુરત કયુ બની ગમકી,
તુમ્હારે દુશ્મનોકો કયા પડી હે મેરે માતમકી.
મઝા હસમેહી આતા હે નમક છીડકો નમક છીડકો,
કસમ લલો નહીં આદત મેરે ઝખમોકો મરહમકી
શીકાયત કીસસે કીજે હાયે કયા ઉલટા ઝમાના હે,
બઢલાયા પ્યાર જબ હમને મોહબ્બત આપને કમ-કી
ન મીલયેગા ન મીલયેગા કોઇ હમ મર ન-જાઈ ।,
ખુદાકા શુક્ર હે પહને મોહબ્બત આપને કમ-કી
ખુદા જાને તુમહે-ભી રહમ આતા હે ગમીમો પર
પસે પ દાભી તો મોહબ્બત નહી મીનતી કોઇ દમકી.
કહા જાના હે થમથમ કર ચના અયનીની કયા જલ્દી,
ખુદા રખ્ખે તુમહી તુમ હો નઝર પડતી હે આલમકી

ગઝલ-૮.

હે બહારે બાગે દુન્યા ચંદ રોજ,
દેખલો ઇસકા તમાશા ચંદ રોજ
અય મુસાફીર કુચકા સામાન કર,
ઇસ સરામે હે બસેરા ચંદ રોજ.
દફન કરકે કબર બોલી કઝા,
અબ યહા તુમ સોતે રહના ચંદ રોજ
હે ઝમી ઓર મોજે દરીયા કોઇ દીન,
આસમા હે ગુલ મુલાસા ચંદ રોજ.
કયુ સતાતે હો કીસી બે-જુર્મકો,
ઝાલીમો યે હે ઝમાના ચંદ રોજ,

ગમ સુમસા ઉગ્યા તુ કીતને રોજ,
દીન હસરત મલક બોલા યહ રોજ,
રીન મા અફસોસ કહા તમ હોન્તે
સાથ હુ ઉગા તુમ્હારા યહ રોજ.

ગઝલ-૯.

ઐસા ન ખુદા દાસમ ન વસનાયે મોહમદ,
મસ્તુગા ઝમીન જીસે ફરમાયે મોહમદ
મુતાફ શાહ મેને કોહે તુર બનાયા,
ગાર બ ગો મે બલાયે રખી જાયે મોહમદ
બખાગા મે ચાહ એસકા ખમ ગેરો હશરમે
ઉમ્મત ગુનાહોંમ ન-શરમાયે મોહમદ
દામનને છુપાન્વ મુઝે દામનમે છુપાને,
પરદા મર બવ્યોકા ન ખુલ-જાયે મોહમદ
ઉશ્શાક મોહમદ હે મેરે અશકે તારે,
પુરી ન-કર કયુ કર તમન્નાયે મોહમદ

ગઝલ-૧૦.

યા ગયેરસે રહે યા હમસે મુલાકાત રહે
જાન જાતી રહે કયા ગમ હે મગર બાત રહે
સરકે કટનેકા મુઝે ગમ નહીં પર ગમ હે યે
બાત વોહ કીજીયે જીસમે કે મુલાકાત રહે
નાદ આખોમે હે શરમાઇ હુઇ હે ચીતવન,
સચ બતાઆ કે મેરી જાન કહા રાત રહે
નઝએક વકત મુઝે છોડકે જાતે હો કહા,
જાલીભર તો મેરી જાન મેરે સાથ રહે

જામ હાથોમે રહે તારમે પીમાન રહે.
હાયે ઇસ ઇશ્કમે હિંદુ ન મુસલમાન રહે
'ાગ જનેકી જબી દીલમે ખુશી હોવે ગયુર,
યારની સાથ રહે મોગીમે બરસાત રહે

ગઝલ.-૧૧

હુસ્નસે શરમીદા કરદુ માહ તાબા તો સહી,
આહસે ગરદુકા કરદ ચાક દામા તો સહી
ઉસ લમે નાજુકપે સુરખી પાનકી આને તો દો,
કોડી કોડીકો બીકે લાલ બદખશા તો સહી
ગબ્રા હીંદુ ઓર નસારા સબ હે મેરે દામમે,
સબકો અપને હાથસે કરદુ મુસલમા તો સહી.
તુ જો કાતીલ ખીંચકર આયા હે મેરે સરપે તેગ,
કુદ કરદુ મે તેરી શમશીરે બુરરા તો સહી
મે વોહ લયલા હુ જો મુજકો દેખ-લેવે એક નઝર,
છાને મજનુકી તરેહ ખાકે બીયાબા તો સહી

ગઝલ ૧૨.

ગુરૂરે હુસ્નસે સીના ઉભારે તનકે બયઠે હે.
અનોખા હે શબાબ ઉનકા અનોખે બનકે બયઠે હે
જો અય બુત સામને તેરે રૂખે રૈશનકે બયઠે હે.
ખુદા જાને હે કયા ઇસરાર કયુ બુત બનકે બયઠે હે.
પતા લગતા નહીં ચલની કલેજા કરને વાલોકા,
નહી માઅલુમ દીલપર તીર કીસ ચીત-વનકે બયઠે હે.
વોહ હુસ્ને ચહ રોજકી બ-દોલત આ-બી હો-કર,
પરી-રૂ માહ શીમાઇલ કુરતીલઆન બનકે બયઠે હે.

દીખાને આયે હે વોહ સોગકે પરદેમે આગાહશ,
મરી બઝમે અંજામે ખાસ કદર બન ઠનકે બયઠે હે
ન્યામત તક તજમ્મુલ હમ ઉઠાયે ફીર નહી મરતે,
નીહાયત ચયનસે ગોરોમે અબ મદફનકે બયઠે હે.

ગઝલ.—૧૩.

નહી હે ખોફ મુજકો ઝાહીદ, મોહમદી હુ મોહમદી હુ,
ડરા ન દોઝખમે હમકો નાએઝ, મોહમદી હુ મોહમદી હુ
ગુનાહકે દરીયામે ગર્ક હુ પર, નહી કુછ ડર તુફેને હઝરત,
કહુગા મેહશરમે સબસે બઢ્હ—કર, મોહમદી હુ મોહમદી હુ
મે ગૈસુલ આઝમકા એક ગદા હુ, તુફેન મેહાકે અય અઝીઝા,
મેરે હે રહ—બર શફીએ મેહશર, મોહમદી હુ મોહમદી હુ
હે દરક અપના હમારે દીલપર કે મરતેહે બાઅ-બી છટક—કર,
કહેગા મેરે લહદકા પથ્થર, મોહમદી હુ મોહમદી હુ.
મોહમદ યાકુબ જરા ન ઘબરા, વસીલા તુજકા બડા હે,
નકીરે આવે તો કેહ ઝીડક—કર, મોહમદી હુ મોહમદી હુ

ગઝલ —૧૪.

હસીનોકા હરએક આલમમે શોહરા હોહી જાતા હે,
તુમ્હે જો દેખ લેતા હે વોહ શયદા હોહી જાતા હે.
નશેમે લે લીયા બોસા ખફા કયુ હોતે હો સાહેબ,
ચલો મીન બયઠો જાને દો કે અયસા હોહી જાતા હે.
મેરે કમ-બખ્ત દમ દીનકી અબસ યે કયસી હાલત હે,
કલેજા મનને મનગો દર્દ પયદા હોહી જાતા હે.

ખબર મરનેકી સુનકર હરત્રકી હયરાન હોતે હે,
જવાના મર્ગ મરનેકા અયમા હોહી જાતા હે
કભી દદે સર ઉનકા કભી મેહદીના હીલા હે,
હમારે ઘર ન આનેકા બહાના હોહી જાતા હે
બચા–બી હે કહી તેરી નઝરસે આજ તક અસગર,
સુના હે નકતા રકતા દીલ દીવાના હોહી જાતા હે

ગઝલ—૧૫.

તેરી ઉલફતમા અય ખાજા ન કયુ દીલ કામીયા જાને,
પ્યારા જબકે તુઝકો હઝરતે ખયરુલ–વરા જાને
દીને બીમારકી મેરે ખબર લે જલ્દ અય ખાજા,
મસીહા તુહી મેરા હે મેરે દીલકી દવા જાને
તમન્ના હે જો દીલકી કયા કહુ અય ખા–જયે આલી,
તુમ્હારે મા–સીવા કયા કોઇ મેરા મુદ–દઆ જાને
ગદાકો એક પલમે તુ અગર ચહે ગની કરદે,
તેરા દરબારે આલી હે યે રુતબા કોઇ કયા જાને
કટી જડ કુફ્રકી હિંદુસ્તાનમે આપકે બાયેસ,
કોઇ કયા રુતબયે આલી જહામે આપકા જાને
ન કયુ રુત્બેમે આલા હો નીકહર ઓર દારાસે,
તેરે દરબારે આનીકા જો અપનેકો ગદા જાને,
જહે કીસમત કીસી દીન ગુલશને અજમેરમે ખાજા,
બુલાઇગે મુઝે **વાસીલ** ખુદા જાને ખુદા જાને

ગઝલ. ૧૬.

દરપે જબીન નીગેહ–બાન બને બયઠે હે
આપ કૌનેનકે સુલતાન બને બયઠે હે,

હશ્રકો પેશે ખુદા દેખો ખડી હે ઉમ્મત,
આપ કીસ શાનમે ઝી-શાન બને બયઠે હે.
જાનતે હે કે હશરેકો ક્યામત હમને,
ક્યા વોહ ઇનસાન હે નાદાન બને બયઠે હે
કલ તો શયદા હુવે દુનીયાપે ખુદાકો જુને,
આજ મેહશરમે પશેમાન બને બયઠે હે
હે યકી ઉમ્મતે આસીકો શફાઅત હોગી,
અર્શ-પર આજ મેહમાન બને બયઠે હે
હે યે માઅલુમ કે હમ પેશે ખુદા જાયગે,
ફયમે ગારીન હે કે અન-જાન બયઠે હે
મીમે આહમદકા મોઅમ્મા અલી-આહમદ ન-ખુલા,
અક્લે અક્લે યદા હયરાન બને બયઠે હે

ગઝલ.-૧૬.

ગુન ઉઠા અર્શો સે ખતમે પયબર આયા,
શેફતા જીસપે ખુદા હે વોહી દીનબર આયા
દેખકર રૂએ મોહમદકો મલાયેક બોલે,
જીસસે રોશન હે જહાં વોહ શહે અનવર આયા
ચુમકર પાયે નબી અર્શ ઉઠા કેહને લગા,
ઔજ-પર સલ્લે અલા અપના મુકદ્દર આયા
કેહતે મુસા થે યેહી હઝરતે ઇસા દેખો,
જીસકે હમ સબ હે સીપાહી વોહ યે અફસર આયા.
સયરે જન્નતકો ચલે આપ તો રીઝવા બોલા,
આઓ ઝીયારત કરો હુરો શહે સફદર આયા.

જીસકી ખુશબુસે મોઅત્તર હુવા બાગે આલમ,
આજ જન્નતમે વેહી ખાસ ગુલે તર આયા.
અપની ઉમ્મતકો પીલાવીંગે જો સાગર ભરભર,
આજ કૌસરપે વોહી સાકીકે કૌસર આયા.
વાહ ક્યા ખુબ લીખા તુમને કસીદા ઉનસર,
ખત્મ ઉસપર હે કે જો રંગ બરાબર આયા.

ગઝલ—૧૮.

એક તીર ફેંકતા જા બાકી કમાન-વાલે,
હો એક નઝર છપરકી એ આન બાન-વાલે.
ઝુટોંકે યાર ઝુટે ઝુટા જહાન સારા,
તેરા હે ધ્યાન સચ્ચા એ સચકે ધ્યાન-વાલે
ખંજર ઉઠાકે તોલા ઓર તોલકે ન-મારા,
મે ઉસ અદાકે સદકે એ આન બાન-વાલે.
કાઅબેમે જાકે ઢુંઢુ યા બુત-કદેમે જાઉં,
ઢુંડા હું લા-મકાંમે એ લા-મકાન વાલે
તેરે નગરમેં જાના ઓર દર દરકી ખાક છાના,
કુછ તો પતા બતાદે એ બે-નશાન વાલે.
તહકીક હાલ તેરા કીસસે કહું મેં જાકે,
ચુપ હે યકીન વાલે ગુમ હે ગુમાન-વાલે.

ગઝલ—૧૯.

હમતો આશીક હે તેરે નાજ ઉઠાને-વાલે,
તુમસે કમ દેખે હે મહબુબ સતાને-વાલે
બખ કરવ્યદે મોહબ્બતમે ખબર લી ન મેરી,
દામમે જીસકે ફસે, દામ છુડાને-વાલે,

કલ શબે વસ્લમે ક્યા જલ્દ ફટી થીં ઘડીયાં,
હ્યાં જાને હો તરેહ-તાર જલાને-વાલે.
ગુજરી મુદ્દત કે મેરે સાથ ન મીલને આયે,
ક્યા હુયે યાર ગલે હમકો લગાને-વાલે.
હુતો અવકાત ગુજરતી હે મઝે-દારીમે,
ન-મીલે ચયેન મઝેદાર દીખાને-વાલે
અબકે મીલના હો નઝીર યારસે કેહદો જાકર,
ક્યા ભલા હમ ન રહે યાર ખુલાને-વાલે

ગઝલ—૨૦.

યા અબી જીસપે તેરે જુલ્ફકા સાયા હોગા,
તખ્તે શાહીમે ખુનફ ઉસકા તો પાયા હોગા
યા મોહમદ હે તેરે સામને યુસુફ જરરા,
દસ્તે કુદરતને તેરા હુસ્ન બનાયા હોગા.
જીસને કોનેનમે સમઝા હે તુમ્હે પુશ્તે-પનાહ,
ઉસકો દારેનકી આફતસે બચાયા હોગા.
ચાહ યુસુફકી રહી હોગી ન યુસુફકી તલબ,
જીસકી આંખોમે તેરા હુસ્ન સમાયા હોગા
ખલકને જબકે ગીરાયા તુઝે દીલસે ઝામીન,
હઝરતે શાહને ઉલફતસે ઉઠાયા હોગા

ગઝલ—૨૧.

અબતો જાઉંગી મદીનેકો મે જોગન બનકર,
છરકે અહમદમે ફીરૂંગી મે બીરોગન બનકર
ખાક હો સરપે મલી બાલ હો સરકે બીખરે,
હાર હો આસુઓકા હાથમે સુમરન બનકર

જો મુઝે કાબ્બા ગયે ઔર ન મદીને પહોચે,
આ-ગયે દીલમે કમ-બખ્ત વોહ પાપન બનકર,
અપ સબા ગીઈ મદીનેકી ઉડાકર લાદે,
મેરી ઇન આખોમે પડજાગે વોહ અજન બનકર.
મુજકો જાનેદે મદીનેમે જો નીમ્ક્ષે અરમા,
મૌત ક્યુ પીછે પડી હુ મેરી બયરન બનકર
મરતે દમ કામ ન આયા મેરે મેરા ખાવીંદ,
હાયે કુછભી ન લીયા મેને સુહાગન બનકર
હોકે સો-બાર તસદ્દુક તેરે રોઝેપે નબી,
હાર ફુલોકે ચડહાઉગી મે માલન બનકર
મોહકો આન-ચલસે હકે રોતી હું ગમમે તેરે.
તેરી રહમત મેરા મેહ પુછદે દામન બનકર,
નક્ષ અહમદકા લીખુ ખુને જીગરસે દીલપર,
હશ્ર કયામતકો યે કામ આ ગેગા જોશન બનકર

ગઝલ—૨૨.

ઊઝ્ર આનેમેભી હે પાસ બુલાતેભી નહીં,
બાએસે તરકે મુલાકાત બતાતેભી નહીં.
ક્યા યે પરદા હે કે ચીલમનમે લગે બયઠે હો.
સાફ છુપતેભી નહીં સામને આતેભી નહીં
સર ઉઠાઓ તો સહી આખ મીલાઓ તો સહી,
કુછ નશેમે-ભી નહીં નીદકે માતેભી નહીં
ગયેર મેહફીલમે તેરી આનેકી રૂસવાઇ સુને,
કોન બયઠા હે ઉસે લોગ. ઉઠાતેભી નહીં.

જીનેસે તંગ હો અય દાગ તો ક્યું જીતે હો,
જાન પ્યારીભી નહીં જાનમે જાનેભી નહીં.

ગઝલ—૨૩.

વોહ ઉઠા આજ નિકાબે રૂખે જેબા દેખો,
દેખને-વાલે ચલો યારકા જલવા દેખો
વોહી જલસા હે વોહી નુર તુમ્હે યાદ નહો,
રબ્બે અરેની ન કહો હઝરતે મૂસા દેખો
તુમ તો કેહતે થે તેરી શકલ ન દેખુંગા કભી,
આજ ક્યું મેરી તરફ આપને દેખા દેખો.
એક બોસેકે લીયે ઉજ્ર હે અલ્લાહ અલ્લાહ,
જાન હમ દેતે હે યે દીલ તો હમારા દેખો
આખમે કત્લ કીયા લબમે જીલાયે મુરદે,
શોઅબોદે બાજકા અદનાસા તમાશા દેખો.

ગઝલ—૨૪.

અય નરકે કમર દીલકા જલાના નહીં અચ્છા,
ઉલફતકો બડહા કરકે ઘટાના નહીં અચ્છા.
આતી હે ચમનમે મેરે ગુલરૂકી સવારી,
અય બાદે સબા ખાક ઉડાના નહીં અચ્છા.
હો-જાયેગા સવદા મુઝે ઝુલ્ફે ન સવારો,
હુશીયારકો દીવાના બનાના નહીં અચ્છા
મશહુર હે યે કૌલ મુનેમાકા જહામે,
હરએકસે યું દીલકા લગાના નહીં અચ્છા
સબ ખફા ઝના કરતે હે રોતા હું મે સાહેબ,
આશીકકો સનમ અપને રૂલાના નહીં અચ્છા.

પયતાઓગે અય જાને જહા હાથ મલોગે,
બસ-વક્ત મેરે પાસસે જાના નહીં અચ્છા.
લીખવાના ગે મીસરા તુ મેરે સગે લહદ પર,
મોત અચ્છી હે પર દીલકા લગાના નહીં અચ્છા
ઊલઝાકે મુઝે ઝુલ્ફમે કયા પેચ દીયા હે,
સબ બન-ચુકે સવ'ાઇ બનાના નહીં અચ્છા
મુનીસકી અભી આંખ ગુલીસ્તામે લગી હે.
અય બુલબુલો ગે શોર મચાના નહીં અચ્છા.

ગઝલ-૨૫.

ગુજર હય દશ્ને ગુરબતમેં વતનસે હય સફર અપના.
તુહી વાલી હય આસી બે-કસીમે હાદગર અપના.
ન દોલતકી તમન્ના હય, ન ખાહીશ હય હુકુમતકી,
યેહ ખાહીશ હય કે તેરી યાદમે દીન હો બસર અપના.
તુઝીસે કામ હય અવ્વલ, તુઝીસે કામ આખીરમે.
ન-કામ આયેગી દુનિયા યેહ, નહોગા માલો જર અપના.
હમે તારીક હૈ દુનિયાકે સદમોકે ઉઠાનેકી.
યેહી તાલીબ હે તુઝગે હમ, યેહ મકસદ આયે બર અપના.

ગઝલ-૨૬.

અચ્છી સુરત કયા કરે હમ, અચ્છી ખસલત ચાહીયે,
હો પરી-રુ કોઇ તો કયા, આદમીયત ચહીયે.
બીન અહમકસે તો, નાબીના-ભી આકિલ ખુબ હય.
ચશ્મકી બીનાઇ કયા દિલમેં બસારત ચાહીયે.
જરકી લાલચસે ખુશામદ જો નફર બેહદ કરે,
અયમે બ દેપર સદા સાહેબકી લાઅનત ચાહીયે

ખુબરૂ દુનિયામે દમમેં દો, લઇક એક લાખમેં,
અહમકો કદ્ર ઇનકી, યાર્ક ઉસ્કી ઇજ્જત ચાહીયે.
હૈરાનકે આલમ હય, આલમમે ફકત મેરા અયાઝ,
જીસ્સે જીનત તુમકો, ક્યા ઊસ્મે અદાવત ચાહીએ

ગઝલ-૨૭.

યા પંજતન બચાના જબ જાન તનસે નીકલે.
નીકલે તો યા મોહમદ મેરે દહનસે નીકલે.
આવેગા મેરા પ્યારા બાજેગી દહનકી મોરલી,
જબ વોહ મેરા સાવરીયા જોમનકે બનસે નીકલે
મેરે મરીઝે દીલકી ઉમ્મીદ હે તો યે હે,
જાનુ-પે ઉસકે સર હો ઓર જાન તનસે નીકલે.
જબ જાનો ફસલે ગુલ હે કહીયો ગુલોસે જાકર,
હમકો તો હો-ગયે હે બરસો ચમનસે નીકલે.
નીકલે જનાઝા મેરા જબ યારકી ગલીસે,
તો કલમયે શહાદત સબકે દહનસે નીકલે.
ક્યા લાયા-થા સીકદર દુનિયામે લે-ગયા ક્યા,
યે દોનો હાથ ખાલી બાહેર કફનમે નીકલે.

ગઝલ-૨૮.

દીલ લગા યારસે ઊસ દીનસ છુડાના મુશ્કીલ,
ઇશ્કકા ઝખ્મ લગા ઉસકા મીલાના મુશ્કીલ,
હુસ્ન હે દામે બલા ઝુલ્ફ હે દો કાલે નાગ,
જીસકે તઇ નાગ ડસા ઉસકા જીલાના મુશકીલ
આતશે ઇશ્કને બોહતોંકા કીયા ખાના ખરાબ,
આગ દરીયાકો લગી ઉસકા બુઝાના મુશકીલ

યાદ કરનેકો લીય હાથમે મનકા મનકા,
દીલ ઉપર બોજ પડે મનકા ફીરાના મુશકીન
જો ઉમર યાદમે ગુજરી સો ગનીમત સમજો
સો-ગયા ઇશ્કમે જો ઉસકા જગાના મુશકીલ

ગઝલ-૨૯.

અહમદે મુરસલકે પ્યારે લે-ખબર,
બુરજે ઝેહરાકે સીતારે લે-ખબર,
યા મોહેયોદ્દીન શાહે અવલીયા,
અય મેરે હકકે દુલારે લે-ખબર
શરબતે દીદાર તેરા ચાહીયે,
સાકીયે કોસરકે પ્યારે લે-ખબર
અય મેરે ફરીયાદ રસ મુશકીલ-કુશા,
દરપે તેરે આ પુકારે લે-ખબર
નાતવાં **મહમુદશાહ** બાસદ નીયાઝ,
હર ઘડી તુજકો પુકારે લે-ખબર.

ગઝલ-૩૦.

મુનસફી દુનીયાસે સારી ઉઠ-ગઇ,
અય બુતો ઇમાનદારી ઉઠ-ગઇ.
વાયે દુશમન હો-ગયા સારા જહાં,
હાયે રસમે દોસ્તદારી ઉઠ-ગઇ
રેહ-ગયે લાખો કલેજા થામકર,
આંખ જીસ જાનીબ તુમહારી ઉઠ-ગઇ

જબ હુવા મીજદેમે ઉસ બુતકા ખ્યાલ,
ખુદ બ-ખુદ ગરદન હમારી ઉડ-ગઇ.
કીનમે રખીયે દાગ ચશમે દોસતી,
ઉડ-ગઇ યારોમે યારી ઉડ-ગઇ

ગઝલ-૩૧.

વોહ જો હમમે તુમમે કરાર થા, તુમ્હે યાદ હો-કે ન યાદ હો,
વોહી વાએદા યાને નીબાહકા, તુમ્હે યાદ હો-કે ન યાદ હો
વોહ જો લુત્ફ મઝપે થા પેશતર, વોહ કરમ કે થા મેરે હાલ-પર,
મુઝે સબ હે યાદ જરા જરા, તુમ્હે યાદ હો-કે ન યાદ હો
વોહ નયે ગીલે વોહ શીકાયતે, વોહ મઝે મઝેકી હીકાયતે,
વોહ હરએક બાતપર રૂઠના, તુમ્હે યાદ હો-કે ન યાદ હો
કભી બયઠે સબમે જો રૂબરૂ, તો ઇશારતોમે હે ગુફ્તગુ,
વોહ બયાને શૌક હે બરમલા, તુમ્હે યાદ હો કે ન યાદ હો.
કભી હમમે તુમમેભી ચાહ થી, કભી હમસે તુમસે નીબાહ થી,
કભી હમભી તુમભી થે આશના તુમ્હે યાદ હો-કે ન યાદ હો.
જીસે આપ ગીનતે થે આશના, જીસે આપ કેહતે થે બે-વફા,
મે વોહ હું **મોઅમીન** મુબતીલા તુમ્હે યાદ હો-કે ન યાદ હો.

ગઝલ-૩૨.

મોહબ્બત ગમેગમે મેરી ખુદારા યા રસુલુલ્લાહ,
મુઝે અપનાહી દીવાના બનાદો યા રસુલુલ્લાહ.
લગા તકીયે ગુનાહોંકે પડા દીન રાત સોતા હું,
મુઝે હુબ ખાબે ગફલતમે જગાદો યા રસુલુલ્લાહ
પડા હું કેઅરે દરીયામે ભવરમે ખાતા હું ચક્કર,
કિનારે થામકે મુઝકો લગાદો યા રસુલુલ્લાહ.

અધરી કબ્રમે મુઝકો એહેસા કોઇ જાદગે,
નહા હો ફુરકતમ તરે કેઆના યા રસુલુલ્લાહ
બડી કીસમત હમારી હુ કે ઉમ્મતમે તુમ્હારી હે,
ભરોસા દીનો દુનિયામે તુમ્હારા યા રસુલુલ્લાહ.
ખુદા મુઝકો મદીનેમ જો લે-જાવે તો બેહતર હે,
કે રૌઝા જાકે મેં દેખુ તુમ્હારા યા રસુલુલ્લાહ
ફુરકતની પીર હે મેરા [illegible] મુ[illegible]તુલ્લાહ
મુસાફીર હુ [illegible] યા રસુલુલ્લાહ

ગઝલ-૮૩.

શીનામે મુસતના [illegible] તુરબતમ,
બનેગા શમએ-ર[illegible] પરવાના તુરબતમ
પસે મુરદન જો મહબુબ મદીના ય[illegible] આયેગા,
ઉડાયેગા કફનકો [illegible] દીવાના તુરબતમ
નકી ન આક દીખલા[illegible] મોહમદ [illegible],
કરેગા કેમતકી મે [illegible]-દરે શુક[illegible] તુરબતમ
તો સુનકર ગોહ [illegible] હાલ [illegible] અકદમ પર,
પડહગે કેમતકી મત[illegible] અ-તાલ[illegible]ના તુરબતમ

ગઝલ-૮૪.

ફુરકતમ મુબતીલા હુ [illegible] ઇધર તો દેખો,
[illegible] તડપ રહા હુ ખ[illegible] ઇધર તો દેખો.
મુશકીલ કુશાઇ [illegible] હાજત રવાઇ કીજે,
સો [illegible] હુ ખ[illegible] ઇધર તો દેખો
[illegible] મોહને ચાનતી [illegible] બચાઓ [illegible],
તુફાનમે ફસા હુ [illegible] ઇધર તો દેખો

આગન મે ગુલાને રોઝા મઝે દીખાદો,
ફુરકતમ મ મરતા હુ ખાજા ઇધર તો દેખો
રોયે મરી ખતાબી સુનતે નહીં જરાબી,
હરદમ પુકરતા હુ ખાજા ઇધર તો દેખો
ચાહે બનાઓ મુજકો ચાહે બીગાડો મુજકો,
બન્દા તો હો-ચુકા હુ ખાજા ઇધર તો દેખો
જાયે નિશાત કાંસ-જા બીન તેરે મેરે આકા,
બે-કસ હુ બે-નવા હુ ખાજા ઇધર તો દેખો.

ગઝલ-૩૫.

કરતી હૈ કત્લ મુજકો તેગે અદાયે ખાજા,
હૈ જાનો દીલ નિસારે ઝુલ્ફે દુતાયે ખાજા
યે મેહરો માહ હુયે હૈ શયદાયે રૂયે અનવર,
આલમમે જીસકા દેખો વોહ હૈ ફીદા ખાજા
મકસદકે મોતીયોસે ભરતા હૈ ચર્ખ દામન,
આતા હૈ જેરા-પર જબ બહરે અતાયે ખાજા
ઇસકદગે ફરીદુકે કરપે જાય કયુ હમ,
કાફી હૈ આસતાને દોલત સરાયે ખાજા
હો નુરકા તજલ્લી ઝાહીર કલામ બેશક,
ગર રુયે પુર ઝીયાસે પરદા ઉઠાયે ખાજા.

ગઝલ-૩૬.

દુનીયાસે જબ ઉઠાયે બિસતર ગુલામ તેરા,
યા રબ ઝબાપે જારી ઉસદમ હો નામ તેરા.

બુત-ખાને છાન-મારે કાઅબેમે હુડ આયે,
દીલકે મકામે પાયા અય જા મુકામ તેરા

મસજીદકે દરપે કયુ કર હો પાસ-બાકા પેહરા,
બે-કયેદ હે ઇલાહી દરબારે આમ તેરા

જન્નત મીલે કે દોઝખ દોનો તરેહસે ખુશ હુ.
મુખતાર તુ હે મેરા મે હુ ગુલામ તેરા

કચેમા તેરા ન કયુંકર ગતરી હો શશ જહમે,
બજતા હે પંજ-વકતા નૌબતમે નામ તેરા

રહ-મતકા મુરત હે બી તુઝસા નહી હે કશારત,
હે ગરકે બહરે ઇસીયા દફતર તમામ તેરા

ગઝલ-૩૭.

અયા કરો ઇધરભી મેગી જા કભી કભી
નીકલે હમારે દીલકેબી અરમાં કભી કભી

પાલો ન ગેસુઓકો યેહ કાલી બલાકે હ,
હયરા કરેગે રોજ પરેશા કભી કભી,

આનેમે જાન આપકો ગર ઉજર હે યહા
ખત તો લીખા કરો મહે-તાબા કભી કભી,

પુછા શબે વીસાલ કે આઓગે યા નહી
કુછ સોચ સોચ કેહને લગે હા કભી કભી,

યાદ આતી હે જીસ વકત મુઝે સુરતે યુસુફ.
પરહ લેતા હુ મેં ખોલકે કુરઆ કભી કભી.

ગઝલ-૩૮.

રાહત શબે ફીરાક ન પાઇ તમામ રાત,
પેહલુ થા ઓર દરદે જુદાઇ તમામ રાત.

કરતા ગીલા વીસાલમે મેં દરદે ઇશ્કકા,
એક બાતભી તો યાદ ન આઇ તમામ રાત.

એન જો દે-ખીયા તો વોહ નરગસે-યા જુલ્ફ-કદર,
તા બુજ્હા ચીર ન આખ લગાઇ રાત
આરૂતમ જાન ગમખેરા થા શામે વસ્લસે,
મેને જલાઇ ફિમને બુઝાઇ તમામ રાત
ઠહરી ન ફિરકે ફુરકત આગે કીસી તરેહ,
ઉઠ ઉઠકે મેને શમએ જલાઇ તમામ રાત.

ગઝલ ૩૯

ની ગાહે સુરતે જેબા મોહેયોદ્દીન જીલાની,
તડપતા હે દીલે શયદા મોહેયોદ્દીન જીલાની
સાવા તેરે કહા જાઉ દીન અપના કીસસ બેહલાઉ,
શરીક અયસા કહા પાઉ મોહેયોદ્દીન જીલાની
હબીબે-કિબ્રીયા હો તુમ શહે હર દો-સરા હો તુમ,
દીનોકે મુદ્દઆ હો તુમ મોહયોદ્દીન જીલાની
ખુદાકે વાસતે આઓ તરફ-હમ જલ્દ ફરમાઓ
ખુદારા શકલ દીખલાઓ મોહયોદદીન જીલાની
મઝારે ફૈઝ-એ હક્કાની મુકરર કુત્બે રબ્બાની,
કરામતમે હો લસાની મેહેયોદદીન જીલાની

ગઝલ-૪૦

મહબુબે ખુદા શહે જીન્નો બશર, યા સૈયેદેના અબ્દુલ કાદીર,
અલતાફો કરમકી કીજે નઝર, યા સૈયેદેના અબ્દુલ કાદીર.
મેરી કશતી ભવરમે આન પડી, યા ગૌસ સહે આપકી શાન બડી,
કરો પાર ભવરમે કિનારે પર, યા સૈયેદેના અબ્દુલ કાદીર.
જો મેરે પયે આઝર રહે વોહ હમેશા જલીલો ખાર રહે,
દુશમન હો મેરે સબ જેરો જબર, યા સૈયેદેના અબ્દુલ કાદીર.

તુમ બેશક હકકે પ્યારે હો, અહમદ ને ઍનીક દુલારે હો,
મે આપકો છોડકે જાઉ કીધર, યા સયદેના અબદુલ કાદીર,
શાકયે મોહમદ શાને અલી, મહબુબે ખુદા સરતાજે વલી,
મુશકીલમે પડા હુ લીજે ખબર, યા **સૈયેદેના** અબદુલ કાદીર
મહમુદશાહ ગર તુ ચાહે ભલા કર **ગૌસ**કે નામકા વીર્દ સદા,
યેહી દીલસે કહા કર આઠો પહેર, યા **સૈયેદેના** અબદુલ કાદીર

ગઝલ—૪૧.

તુને પીનકા વાએદા કરકે પીઆ મોસે પીત લગાના છોડદીયા,
વોહ મેહરકી અખીયા ફેર લીની હર-દમના આના છોડદીયા
જરા દરસ દીખાકે બોલ સજન, તોરે બોલપે વારૂ સબ તન મન,
તેરે ઇશ્કમે ખોયા સારા જોબન, મેને અપના બીગાના છોડદીયા.
ઇસ ચાહસે પેહલે નેહ લગા, ઓર મનકો મેરે ફેર લીયા,
અયસે બસે કાસ દેસમે જા, જો ઇસ દેસકા આના છોડદીયા

ગઝલ—૪૨.

નમાઝ કીસકી કહાકા રોઝા અભી તો શુગલે શરાબમે હુ,
અદા હો કયુકર ઇબા-દતે હક પડા મે હાલે ખરાબમે હુ
કહી નમાઝી કહીં શરાબી કહીં મે હુગા જોહદકા જાહીદ,
ખુદાકા ડર હે બુતોકા ખટકા અજબ તરેહકે અઝાબમે હુ.
શરાબકા શુગ્લ હો-રહા હે બગલમે પાના હુ મે કીસીકા,
મે જાગતા હુ યા સો રહા હુ ખ્યાલમે યાકે ખાબમે હુ.
ન છેડો જાહીદ ઝીયાદા મુજકો નહીં યે મૌકા હે ગુફ્તગુકા,
સવાર જાતા હે વાહ શરાબી મ હાઝીર ઉસકી રીકાબમે હું.
કયામત આનેકા ડર હે કીસીકા નહીં તમન્ના હે ઝીંદગીકી,
હીસાબ કયા કોઇ લેગા મુઝસે બતાઓ મે કીસ હીસાબમ હુ.

ગઝલ—૪૩.

કહુ કયા રૂત્બયે વાલા મોઇનુદ્દીન ચીશતીકા,
જીસે દેખા હે વોહ શયદા મોઇનુદ્દીન ચીશતીકા
તુ રખ વીરદે ઝબા હરદમ યે નામે પાકકો અય દીલ,
ચીરાગે મઝીલે ઉકબા મોઇનૂદ્દીન ચીશતીકા
તમન્ના હે મલાએકકો કે ચુમે આનકર ચોખટ.
કુછ અયસહી હે દરવાજા મોઇનૂદ્દીન ચીશતીકા
ચલો અય તીસ્ને-ગાને માઅરેફત સયરાબ હો ચલકર
રવા હે ફયેઝકા દરીયા મોઇનૂદ્દીન ચીશતીકા
નહીં ખાહીશ તેરી જન્નતકી અય રીઝવા નહીં હસરત,
હમે કાફી હે દરવાજા મોઇનૂદ્દીન ચીશતીકા.
દરે આયા ઇસમે જો કોઇ રહા મહફુઝ દોઝખસે.
દરે જન્નત હે દરવાજા મોઇનૂદ્દીન ચીશતીકા
ગુલામે ખાકે-પા હુ મે ગુલામે ખાકે-પા સાઇલ.
મોહયોદ્દીન જીલાકા મોઇનૂદ્દીન ચીશતીકા.

ગઝલ—૪૪.

રહમ કબ હો સીફત તેરી, મોઇનુદ્દીન અજમેરી,
વોહ આલી શાન હે તેરી મોઇનુદ્દીન અજમેરી
બયા મે કયા કરૂ તેરા, કહાં મકદુર હે મેરા,
વોહ જાતે લા-મકાં તેરી, મોઇનૂદ્દીન અજમેરી.
ઝમીં વ આસમા તેરા, મકીં વ લા-મકાં તેરા,
અરશ પર ધુમ હે તેરી, મોઇનૂદ્દીન અજમેરી.
તેરે દરીયાયે વહદતમે, જહાજે બેડા કયુ અટકે,
તુ કિશતી પાર કર મેરી, મોઇનૂદ્દીન અજમેરી.

તેરે દરબાર જો આવે, મુરાદે દીલકી લે-જાવે,
સખી સરકાર હે તેરી, મોઇનુદ્દીન અજમેરી
તુહી હે પીર પીરોકા, કુતુબ ઓર ગૌસ મીરોકા,
હુકુમત હીંદ હે તેરી, મોઇનુદ્દીન અજમેરી
ખતે ખાજા હબીબુલ્લા, વ માતા ફયઝે હુબ્બુલ્લા,
તુ કુત્બોદ્દીન ફરીદુદ્દીન રશીદુદ્દીન અલાઉદ્દીન
યે શાને પજતન તેરી, મોઇનુદ્દીન અજમેરી
તુહી હાદી હીદાયતકા, તુહી વાલી વીલાયતકા
ફકર મીરાસ હે તેરી, મોઇનુદ્દીન અજમેરી,
વસીલા તુ ગદાઓકા શેહન-શાહ બાદશાહોકા
દુહાઇ ઘર બ-ઘર તેરી, મોઇનુદ્દીન અજમેરી,
તુ દીલવા શમ્સ-કે મકસુદ, અલાઉદ્દીન સાબિર જુદ,
હુઝુરીમે રહું તેરી મોઇનુદ્દીન અજમેરી

ગઝલ-૪૫.

વોહ કોન હે જો દીલસે તેરા મુબતીલા નહીં,
કીસકી ઝબાપે યાર તેરા તજકેરા નહીં.
આઓ ના આઓ પાસ ન બયઠો ન બેઠીયે,
હોના મગર ગરીબપે દીલસે ખફા નહીં.
આદમકો મત ખુદા કહો આદમ ખુદા નહીં,
લેકીન ખુદાકે નુરસે આદમ જુદા નહીં.
હમ જાનતે હે હુસ્નકા તુમકો ગુરર હે,
તુમ જાનતે હે મુઝસા કોઇ દુસરા નહીં,
કહેતા હે કીસ ઘુમડપે તુ હમકો દોઝખી,
જાહીદ તેરા ખુદા હે હમારા ખુદા નહીં.

આગનર મેરા દેખ- કેહને લગે નામાસ,
બીમારે ઇશ્કકા કબી કાની રહીહા નહું.
તનહા અર્ઝાજ ઇક ગયે મુજ્કા કરમ,
આહે કના કાસીદ કાઇ અપના નહા,
બેનરો જફા લીખ્ખા-થા હમારે નસીબમે,
તકદીરસે ગીલા હે, કાગીસ ગીલા નહીં
કુચમે ઉસકે જાનેમે નાસેહ ન મનેઅ કર,
કયા બને તુ કાગીગ તેરા દીલ લગા નહીં

ગઝલ-૪૪.

તુમહારે હુસ્નકી જબતક બહાર બાકી હે,
બને ચાહો ઝુલ્મ કરો ઇખ્તીયાર બાકી હે
ખુદાકે વાસ્તે સુરત દીખાદે ઓ ઝાલીમ,
લબો-પર દમ હે તેરા ઇંતઝાર બાકી હે
કીયા બને વસ્લસે ઇનકાર તો ખુલ ગયા હમકો,
તુમહારે દીલમે અભીતક ગુબાર બાકી હે,
શગે વિસાલમે સાહેબ જરા ન ઘબરાઓ,
અભી તો આપસ બોસા કિનાર બાકી હે
તુમહારી આખાસ સાબત હુવા હે ઓર બાકી,
શરાબે વસ્લકા અબ તક ખુમાર બાકી હે.

ગઝલ-૪૫.

તેરા સાની અગર કાઇ બશર હોવે તો મે જાનૂ,
બશર તો કયા બને શમસો કમર હોવે તો મે જાનૂ.
તુમ અપની ઝુલ્ફે નાગનકો મેરે મોહસે મીલા દેખો,

અગર વોહ લાખભી કાટે અસર હોવે તો મે જાનુ.
નીકાલો રૂખસે ખુરકેકો રહી શબ વસ્લકી થેડી,
તુમ અપની ઝુલ્ફકો ખોલો સહર હોવે તો મે જાનુ,
જરા છુપકે રકીબેસે મેરી આખોમે આ બયટો.
અગર કોઇ લાખભી ઢુંડે ખબર હોવે તો મે જાનૂ.
તેરે વહશી મીઝાઝીકા મુઝે ડર હે મેરે પ્યારે.
અગર હમ જાનતક દેવે કદર હોવે તો મે જાનૂં,

ગઝલ-૪૮.

દરપર પડા રહુગા ચાહે બોલો યા ન-બોલો,
દેખા તુમ્હેં કરૂગા ચાહે બોલો યા ન-બોલો.
કુચા ગલી વ ધર ધર હે દેખ લેના તુમકો,
બદનામ તો કરૂગા ચાહે બોલો યા ન-બોલો.
ધુરકીસે તુમ જો ચાહો દરવાજા છોડ જાઉ,
મરકર ભી ના હટુગા ચાહે બોલો યા ન-બોલો
લાખો સીતમ સહુગા મે ઇશ્કમે તુમહારે,
શીકવા નહીં કરૂગા ચાહે બોલો યા ન-બોલો
કાઝી પેહનકે કફની સુરત બના ફકીરી,
દર દર સદા કરૂગા ચાહે બોલો યા ન બોલો

ગઝલ-૪૯.

સખીરે મે પીતમકો કયુ કર મનાઉ,
યે આતા હે જીમેં કે જોગન કહાઉ
છુપાકર મનમ મુજકો અયસાહી દેખે,
તો લાઓ ભભુત અપને મોહપર લગાઉ.

મનાઉં પીયાકો મે કીસકીસ તરેહ અબ,
યે દરદે જીગર જા મે કીસકો સુનાઉં.
પીઉં પીઉ કેહ સરકે બાલોકો અપને,
ઉદાસન કહાઉં જટા મે બનાઉં.
ફીર મે નીડર હો ગલે ડાલે ઘટા,
જહાં બયઠુ દીલકી મે ધુની જગાઉં.
નહી કામ કુછ ગયેર સાદીકકો ઉસબીન
કે બે નામ અલગ દીલકો અપને રીઝાઉં.

ગઝલ.-૫૦.

મહબુબે ખુદા અર્શપે પહોંચા શબે મેઅરાજ,
કયા ખુલ ગયા ઉમ્મતકા નસીબા શબે મેઅરાજ,
મહબુબ નઝર આયા જો તનહા શબે મેઅરાજ
પરદેસે ખુદા ખુદ નીકલ આયા શબે મેઅરાજ.
હાસીલ યે હુવા આપકો રૂતબા શબે મેઅરાજ,
અલ્લાહકો ઇન આખોસે દેખા શબે મેઅરાજ
રૌશન થદે બયઝાસે કદે-પા શબે મેઅરાજ.
કયા રૂયે નબીકા લીખ્ખુ જલવા શબે મેઅરાજ
ઇનસાનકી કયા જાન ફરીસ્તેભી ન પહોચે.
વહાં જાકે વોહ એક દમમે ફીર આયા શબે મેઅરાજ
કેહતે હે શફાઅત ઉસે અલ્લાહસે હરબાર,
થા બખશીશે ઉમ્મતકા તકાઝા શબે મેઅરાજ.
અય લુત્ફ જો મહબુબને ચાહા વોહી પાયા,
બાકી ન-રહી કોઇ તમન્ના શબે મેઅરાજ.

ગઝલ–૫૧.

દોસ્તીકા હો ઝમાનેમેં ભરોસા કીસપર,
તુ મુઝે છોડ ચલા અય દીલે શયદા કીસપર.
ફીતના પરદાજ દગાબાજ ફુસુગર ઐયાર
હાય અફસોસ દીલ આયાભી તો આયા કીસપર.
ઉસકી તસવીર જો મુસુફકે મુકાબીલ રખદુ.
દેખીયે ગીરતે હેં ફીર અહલે તમાશા કીસપર
જાનીબે ચર્ખ ઈશારેસે બતાયા ઉસને,
જબ કહા મેંને મેરા સબ્ર પડેગા કીસપર.
દીલ ચુરાયા જો આપ ભરી મેહફીલમે,
ઔર કેહને હોકે હય શુબા તુમહારા કીસપર.
દાગ જાતે હે તો મકતલમે પર અવ્વલ સબસે,
દેખીયે વાર કરે વોહ સીતમ આરા કીસપર.

ગઝલ–૫૨.

ન છેડો હમેં દીલ દુખાયે હુયે હે,
જુદાઈકે સદમે ઊઠાયે હુયે હે,
બુતોંને જલાયા હમે શમએ સુરત,
ખુદાસે બસ અબ લો લગાયે હુયે હે,
ભલા જુબ્હકે વક્ત તડપુ મે ક્યુકર,
વોહ જાનુસે સીના દબાયે હુયે હે
શહીદોકે લાશોપે બોલા વોહ કાતીલ,
યે શબ–ખુનમે ક્યુ નહાયે હુયે હે.
હયા વસ્લમેભી નહીં જાતી ઉનકી,

દુપટ્ટેમે મોહકો છુપાયે હુવે હેં.
મુઝે કતલ કરકભી ચીતવન ન બદલી,
અભીતક વોહ તેવડી ચડાયે હુવે હે.
કયામતમે દીદારકા કયા વકી હો.
અભીસે વોહ આખે ચડાયે હુવે હે
ન તકલીફ દે દાસ કદર કબ હમકો,
તેરે ઘરમે મેહમાન આયે હુવે હે
જો આજાયે મશકીલ ન-ઘબરાઓ રજીન,
અનો બદરે ઇમદાદ આયે હુવે હે

ગઝલ-૫૩.

સનમકા નૂર દેખા હે ખુદાકે નુરકે બદલે,
હુવા હે દાગે દીલ રોશન ચીરાગે તુરકે બદલે.
જો દેખેગે તેરે હુસ્ને જહાં આરાકો મેહશરમે,
ખુદાસે તોગ માંગેગે તુજલીકા હરકે બદલે.
અનલ-હક કે બજાએ લબપર અનલ મહબુબ જારી હો,
ચડાયે દારપર મુજકો અગર મનસુરકે બદલે
પસે મુરદન અગર યારો મોયસ્સર હો તો રખ-દેના,
કફનમે ખાકે કુચે દીલ-રૂબા કાફુરકે બદલે,
ખુદાયા હમકે બુતમે ઇસ કદર સખ્તી ઉઠાઇ હે,
કે પેહલુમે હે એક પથ્થર દીલે રંજુરકે બદલે

ગઝલ—૫૪.

ફકત નાદી દરકાર હે મુજકો નીશાની આપકી,
જેમક બોસા દીજીયે હો મેહરબાની આપકી.

હાં કરૂં તાઅરીફ કીસ મોહસે મેં આપકી,
અહકમે હોગી ન લેકીન કોઇ સાની આપકી.
જબ સુનેરી બાલ દેખુ હું કીસીકે ગુલ-બદન,
યાદ આ જાતી હે હૈરાન નવ જવાની આપકી.
બસ નહી ભુલેગે પ્યારી જબ તક હે દમમે દમ,
હર જગા કેહને ફીરેંગે કહાની આપકી.
ક્યુ બને હર જાઇ અલ્લહુલ્લા બયકે-ભી રહો,
દી ખુદાને ચાહની તસ્વીર જાની આપકી.
મહરવા જોશે જુનૂ તસ્બીર કેહતે હે ઇસે,
બેચ લાઇ ઉસકો આખીર જાફીશાની આપકી.

નાટકનાં ઉરદુ ગાયનો.

ભાગ ૨ જો.

૫૫–(ખુદાદાદ)

કરમ કર મેરે હાલ પર અય કરીમ,
તેરા નામ રહમાન હય ઓર રહીમ.—કરમ.
તુહી દોનોં આલમકા સુલતાન હય,
જહાંમે નુમાયા તેરી શાન હય—કરમ.
ફના હોને-વાલા હય સબ કારોબાર,
રહે નુર તેરા સદા આશકાર—કરમ.

૫૬-(ખુરશીદે જર નીગાર)

ફરમાઓ ફરમાઓ નહીં અબ હઝરત સરવર હો,
કોન હે વોહ તુમને જીસપર તનમન ડારે વાર-ફર.
ફસકે દામે ઇશ્કમે અબ છુટના હે દુશવાર.
ઘર છુટા દર છુટા હયરાન હો બનમન જાનસે
હરદમ પુર ગમ દીન રતીયા-ફર
જોરવાલે આપ યે કયુ બને નહીં દીલદાર,
દુખ ઝેલે સુખ ઝેલે, હે જોર કીધર અબ શોર
હે જીસપર બહડ-કર બતીયા-ફર

૫૭-(હામાન)

મેરે ગમકા તરાના સુનીયે ફિસાના અય શહે જીશાન,
હય ઝમાના દુશમન પુરાના સુનીયે ફીસાના—અય.
આબીદ મેરા બાપ થા જંગલમે હામાન,
મેહેર મે યે ઉસકી લાડલી મેરા ભાઇ મુઝફ-ફર જાન
મેરી માથી નાદીના દાના યગાના સુનીયે ફીસાના-અય

૫૮-(ખુરશીદે જર નીગાર)

યારકે ઘર ચલ જાયે નીડર બતલાદે નગરીઆ,
જાનાકે ઘરકી ખબર બતલાદે,
સાથ જરા ચલકે ડગર બતલાદે
દીલ મીલકે સંગ જાના, જહાસે વોહ પાના,
પરીકો લેઆના, સફર પર બાધે કમરીઆ

૫૯-(ખુરશીદે જર નીગાર)

ધુએકી ગાડી ઉડાયે લીયે જાયે,
પૈસેકા લોભી ફીરંગીઆરે બાબુ

જાત નહીં દેખે જમાત નહીં દેખે, એકહીમેં સબકો
બીદાય લીયે જાય—ધુએકી.
હીંદુ મુસલાન ભગી ચમારસે ટીકીટકે રૂપિયે,
ગીનાય લીયે જાય—ધુએકી.
દીલ્લી શેહરસે ચલે જો મુસાફીર બબઇ કલકત્તા,
ભગાય લીયે જાય—ધુએકી

૧૦ (દાગે હસરત)

ગુસ્સા છોડો દીલ મત તોડો દીલબર પ્યારી ખાના લાવ.
હલવા મલીદા કલીઆ યા સાલન આલુ ગુઇયા ઓર પલાવ.
જર્દા શીરની ઓર મુતનજન અખની બીરઆની મગવાવ.
કુલીયા આબી નાન પરાઠા કુલકે બાકરખાની પકવાવ,
રોશ કુફતા ગુરદા કલેજી ભેજા કુરમાબી ખીલવાવ,
ઓજડી પચોની કબાબ સુમેસે પાયા મીરીંબી દીલવાવ
લડકુ પેડા બરફી જલેબી ગગન-ગાઠીયાબી મગવાવ,
દુધ દહી રબડી બાલાઇ પુરી કચોરીબી પકવાવ.

૬૧-(સૌભાગ્ય સુદરી)

પીલે શરાબ મઝેદાર મેરે યાર—પીલે
જાહેર દીલકો જોશમે લાવે,
રંજ હટાવે હજાર મેરે યાર—પીલે.
દર્દ તમામકો ગર્દ કરત હે,
સરદમે બહોત બહાર મેરે યાર—પીલે,

૬૨-(અસીરે હીર્સ)

મઝા દેતે હે કયા યાર, તેરે બાલ ધુધર વાલે,
નીકલી મેરે દીલસે આહ, જાતા થા વોહ રશ્કે માહ.

દેખા દુશ્મનકે હમરાહ, દોનોં હાથ ગલેમેં ડાલે—
પેહલે થી મુજસે તકરાર, અબ તુ કરતા હે પ્યાર,
અબ તેરી તરફસે યાર, મેરે દીલમે પડગયે છાલે.
તેરી ભવે હય યા શમશીર, તેરી છીતવન હય યા તીર,
હયે આંખે' બુતે બેપીર, યે હય જહેર ભરે દો પ્યાલે—
કોઇ દમકા હુ મેહમાન, એક નજર ઇધર ભી જાન,
તેરી આંખોકે કુરબાન, ઓ મુહ ફેરકે જાનેવાલે.

૬૩–(હવાઇ મજલીસ)

મેતો બાવરચીકી બેટી, મેરા બાપ દાદુમીયાં—મેતો.
મોગરા મેરી માદર પ્યારી, નામ ચમેલી મેરા.
કાલેખાકી માઅશુક મે હુ, વોહ હય મેરા ચેરા.
કાલી કાલી સુરત મેરી, કાલેખાકી સારી,
ગોરે મોંહકો આગ લગાઉ, કાલી મુઝકો પ્યારી—મેતો.
લટક મટક કર ચલી બજારમે હાથમે લેકર ટોકરી
નજર ભર કોઇ દેખો લોગો, બાવરચીકી છોકરી—મેતો.

૬૪–(હરીશ્ચંદ્ર)

મન મયલ બીટે તન તેજ બડે, દે રંગ ભંગકા લોટા,
સો રોગ ટળે, સો સોગ જલે, કરે ભગ અગકો મોટા.
જબ તાર જમે, આજાર રમે, નવ હાથ બડેજી ખોટા,
તન સાફ, મન સાફ, હો સાફ, આદમી ખોટા–મન.
લે કદ દુધમે ઘોલા. તો ભગ બના અનમોલા,
કર પાક ભગકા ગોલા, હરબાર બોલ બમબોલા.
ઉઠ ભોર નહાકે ગગ, ચડા લે ભગ, જમાલે રગ,
નીરાલે ઢંગ, દીખાકે જગી કુડી સોટા–મન

૬૫-(હરીશ્ચંદ્ર)

હો ન દીલારામ, તો કયા દીલકો આરામ,
દીલકો આરામ, ન તો જીનેસે કામ—હો
આખોને કાતીલકે બરછી હય મારી,
મે બનકે મતવારી, હુ કાતીલ પર વારી.
હય જીસે બેજાર લાચાર—કયા દીલકો.

૬૬—(હરીશ્ચંદ્ર)

ખાઉ મે માવેકા મલીદા, ખાઉ મે મોતી ચુર લારવા-ખાઉ.
ખાઉ મે પુરી, બાસુદી વ ખસ્તી કચોરી,
ખાઉ મે શકરપાલા, દો સેરા,—ખાઉ
ખાઉ મે સીખરન, સુતરફેની, રેવરી મલાઇ.
ખાઉ મે મથુરાજીકા પેરા—ખાઉ.

૬૭—(હરીશ્ચંદ્ર)

ખેલો કુદો, ખેલો કુદો આવ ભાઇ ખેલો કુદો,
ગાવ નાચો. મસતી કરો, આવ જરા ખેલો કુદો-ખેલો.
૧—પડતે પડતે અખી ફુટી,
૨—લીખતે લીખતે ઉગલી ટુટી,
૩—છોરો છોરો માથા કુટી,
આવ ભાઇ ખેલો કુદો—ખેલો
૪—આયે નહીં, ક, ખ, ગ, ઘ,
૫—ભાઇ નહીં ચ, છ, જ, ઝ,
૫—દુર કરો સબ ત, થ, દ, ધ,
આવ ભાઇ ખેલો કુદો—ખેલો.

૬૮—(યત્રા બકાનની.)

કોઈ હાલ કહો જાકે, મેરી પરીના સમઝાકે—કોઈ.
તેરી ખબર દે કયાન મજે, ઔર લાવે કોન નિશાન,
તુઝ કહાં મે પાઉં જાન યેહી હે ધ્યાન, રહા હયરાન—કોઈ
અય પખ પખેરૂ ઉડ ફીરે તુમ જગે જગે પર દુર,
કહીં નઝર પડી વોહ હુર, સરાસર નુર, જો હે મજબુર—કોઈ.
સુનો સુનો અય બનકે દરખ્તો સુનો મેરી ફરીયાદ,
કહાં જમા શમશાદ, કરો ઇમદાદ, મે હુ બરબાદ—કોઈ
અય ઝમીન કટન, જરા તુ હટન, નઝર પડે ઇસનાર,
કહાં છુપી હે વોહ દીલદાર, ગુવે બેખાર, મેરી ગમ ખાર—કોઈ
હવા સલામો પયામસે હે, જહાંમે તેરા નામ,
જહાં મીલે વોહ ગુલ અદામ, તુ દે પેગામ, યેહી હે કામ—કોઈ.

૬૯—(દીલ ફરોશ)

પ્યાર મોહનીયા નીભાના હોગા,
ગમ જો હોગા ઉઠાના હોગા
આશીકકો બોસા તો શીરી લબોકા,
દેના હોગા દીલાના હોગા—પ્યારે
ચરચે તો ઉલફતકે યેહી રહેગે,
હમ નહોગે ઝમાના હોગા—પ્યાર

૭૦—(દાગે હસરત.)

તુમ ન આયે નગરીયા હમારીરે,
રહી સુની સેજરીયા હમારીરે—તુમ
આંખે દીખાઉ તુમને મેરે દીલમે રાહ કી,

સીનેકે પાર હો-ગઇ બરછી નીગાહમે,
તુમસે લગ ગઇ નજરીયા હમારીરે-તુમ
જચતા નહી હે હાયે તુમ્હારી નીગાહમે,
આખોકો અપની મેને બીછાયા યેહ રાહમે.
આઓ આઓ ડગરીઆ હમારી રે-તુમ.
રખના નતેગ કાધેપર અય શીત્નાગર કહી,
બલ ખા નજાયે મુફ્તમે નાજુક કમર કહી,
માનો માનો સાવરીયા હમારી રે-તુન

૭૧-(ચત્રા બગાવલી)

જબકે કલદર બનબન ફીરકર બદર લેકર આતે હે.
તાશી બજાના નીસદીન પલછીન બદરકો બતલાતે હે.
તુને આકર કયુ દીખાયે મે હે બદરવાકે ખેલ-તુને
ભોને બાયે મનકો નભાયે તોરા ખેલ,
ઇનસાનોને કયસા પાયા હયવાનોકા મેલ-તુને.

૭૨-(લયચો નહાર)

હય યેહ ઝુટી દુનીયા મતલબી,
યેહ હય ના-હમવાર કોના' દુનીયા મતલબી
ઇસમે ખટપટ મટપટ, ઝગરા ઝઝટ હર ઠબકી,
કાટ ફાસ, જીસકા બદ હય અજામ
ઇસકે ફદેમે પરનેસે ખારી હય સબકી
યારો સુનતે હો, ક્યા' ખારી હય સબકી
યેહ ચ્યૈયારોકી ચ્યૈયાર, યેહ મકકારોકી મકકાર,
યેહ હય નાહીન-જાર, કોના? દુનીયા મતલબી.

७३-(તામીરે ખાબ.)

કહી દખાબા યારે, મેરા સનમ,
મેરા સનમ દીલજાની સનમ
મેરે સનમકી યેહી નીશાની,
કાલી કાલી જુલ્ફ ઓર ગોરા બદન.
મેરે સનમકી યેહી નીશાની,
ગોડકી ટોપી • ઉડાતા પતંગ
મેરે સનમકી યેહી નીશાની,
કમર ચીતેકી વ બાંકી ફબન.

७४-(તીલસમે સુલય-માન)

મેતો ભર જોબનમે આઇ કરતી નાઝ ઓર નખરા,
નામ મેરા ચંપા બેગમ, ગુલબીબી હે માદર
તુરમીયા હે બાપ મેરા, કરતી હુ યે જાહેર,
આતા હે યે કોન અરે હા અય ઓ મેરી માજી.
જીસને મેરી નાક કાટી થી, વોહી હે યે પાજી
દેખા ઇસ્સે અબ ચલીત્તર કયસા હુ મે કરતી,
મીઠી મીઠી બાતે કર કર સરપર ઇસકે ચડતી

૭૫-(ભુલ ભુલૈયા)

દીલદાર યાર છએલાસે નયના લગાઇંગે,
નયના લગાઇંગે સયના લગાઇંગે
યાર મેરા આલા, જોબન મેરા બાલા,
સુરત મોરે સૈયાકી મનકો ન ભાએરે.
બાત મોરી ભોલી ઉમર મેરી કચ્ચોલી,
બબ આખ માર ગબરૂસે સયના લગાઇંગે.

૭૬-(ચંદ્રાવલી)

ગજરા બેચન-વાલી નાદાન યે તેરા નખરા,
ફુલોકી ડાલી હે તેરી નીરાલી આંખોમે હે કયસી લાલી.
કહીં લડગઈ કહીં અડગઇ, યે તેરા નખરા,
ખુબ નીકાલી હે દેખા યે ભાલી, બાતોમે ભોલી બાલી.
કહી ડરગઇ, કહી મરગઇ, યે તેરા નખરા.
નાજ દીખાદે જો અદા બતાદે, નેકોમે કયસે આવે
અરી ચલરી, નહી છલરી, યે તેરા નખરા,

૭૭-(અલીબાબા)

સારી પયસેકી બહાર, પયસેકા કારોબાર,
પયસેકા પ્યાર, પયસેસે યાર ગાર તાબેદાર,
ગર હો કોઇ ચમાર, યા હો કુમ્હાર,
પયસે હો ચાર, તો બેશુમાર કેહલાવે ઇજ્જત-દાર,
પયસેકી સબકો ચાહ, મોહતાજ હો યા શાહ,
પયસા પયસા પયસેકી વાહ વાહ,
કોઇ પયસેકા મજદુર, કે કે હે જા-ઝરૂર.
કહે ઉસકો હુર બેકસુર, હો દુર બે-શઉર
ધોબી હો યા હજ્જામ, પર હો જો પાસ દામ,
સબ ખાસો આમ, સોસો સલામ, ઝુક ઝુક કરે મુદામ.

૭૮-(અલીબાબા)

બહાદુર જંગી સારે નંગી મયાન કરો શમશીર,
જવાન સંગી, હે ઉમંગી, રંગી આલમ-ગીર.
બરછી ભાલા, ખંજર બાંકા, ઢાલ કમાનો તીર,

માલ ખજાના જેવર ગેહના, રખના બા તવકોર.
સમ બજારે હમને મારે, રાહે રવા બે પીર
દેવ બશરકો ગેરે બબરકો, દમમે ડાલે ચીર
પારીસ લંડન અરમન જરમન મુલતાનો કશમીર,
ફીરતે હરદમ રૂસતમસે હમ, જંગલ હે જાગીર

૭૯—(ઉદયભાણુ)

બટવા ગુથન દેરે મીજાજી બટવા ગુથન દે
આજ મેરે બાલોકા બાલા જોબનવા ગુથન દે
ચીકનેમે ચીકના પીપલકા પતવા ઉસસે ચીકના ઘી,
ઉસસે ચીકના પ્યારોકા જોબના, યારોકા લલચાય જી આજ.
નદી કીનારે પલંગ બીછાયા પાયા ડુલડુલ જાય,
કીસ પાપીકો નજર લગી મેરા પરત ખુલખુલ જાય—આ
નદી કીનારે બગલા બયઠા, ચુનચુન મછલી ખાય,
બડી મછલીકા કાંટા લગા, તલપ તલપ જી જાય

૮૦—(મુળરાજ સોલંકી)

સનનન સોહે સાવરીયા સામ,
પ્યારી નયનોપે વારી વારી જાઉ—સનનન.
એકતો ડારે પીયા મુખડપે આચલ, દુજે દીખાવે ઉંગલીઆ રામ,
તીજે બરે મોરી છતીયાપે ચુટકી કયા જાદુ ડારા
ગુજારીઆ સામ—સનનન.
તાક જમાવે મોરા જીયા લુભાવે, નયનોકી ડારે પતગીઆ રામ,
જાવો હઠીજી ન બઈયા મરોરો, છોડો હમારી ડગરીઆ રામ,

૮૧—(ખુરગીરે જર નીગાર)

જીસકા જાની જુદા હો–જાવે,
ઉસકે આશકકો નીંદ નહીં આવે
બાલા જોબનવા પ્યારી સુરતીયા,
દેખુ તો જીયા લલચાવે, સો મોરી જાન૦—
ઉચી અટારીયા ચદનકી બારીયાં,
ચડુ તો જીયા ઘબરાવે, સો મોરી જાન૦—
ગહેરાસા કુવા પતાલ જલ પાની,
ભરૂ તો જીયા ઘબરાવે, સો મોરી જાન૦—

૮૨—

તુહે ભોલી ભોલી જાન, બતીયોમે રતીયા ભુલા દેતી
તેરી બલોહારી દૂશિયારી દમામ
સચ્ચે ભુલાદે ભાન, મેરી દીલ જાન—તુહે ભોલી૦
અરે ફ નેહખાજી બોલ, મારા બાપનો છે કોલ,
મારા વાલમજી લોલ, પ્યારા બોલ બોલ
રગીલી રસીયા તુ છે મારો પ્રાણ,
વશકીધી છે જાણુ, મને મારી મોહ બાણુ–તુહે ભોલી૦

૮૩–(દાગે હસરત)

મોરી કામનીયા તારે ગોરે ગોરે ગાલ,
મોરી મોહનીયા તોરે લબ લબે બાલ
મદસ હુ મ મતવારી, મતવારી મોરી ચાલ,
કાટા લગા પ્રેમકા મે હો–ગઇ બેહાલ —મોરી.
આખે તેરી મદભરી ડોરે પડે લાલ,
ઠુમક ઠુમક ચાલ ચલે, કમરીયા જયસે બાલ—મોરી.

८४–(નાઝાં)

સુનો મેરે યારો, યે છેલકા કેહના,
અકેલે રેહના બડા મઝેદાર–સુનો.
જજાલ હે જોરૂ બચ્ચે પામાલ હે અછછે અછછે,
હે હાલ યેહ સચ્ચે સચ્ચે, શાદીકે યાર—સુનો

જોરૂ લાકે ઘર બનાકે, યાદ સબક કીયે તીન,
તેલ નહીં હે, નાન મગાદો, લાવ લકરીયા બીન,
સુનો તુમ ઔર મઝેદાર —
ચોરી કરો, કયેદ ભરો, ચાહે મરે ચાહે ગરો,
કુછભી કરો, જોરૂ કો પયસેકા પ્યાર—સુનો.

८५–(નાઝા)

ઇશ્ક બુરા જજાલ, કીસીસે દીલ ન લગાના,
છયલા તુ દીલકો સભાલ, કીસીમે દીલ ન લગાના—ઇશ્ક.
મજનુને ઉલફતમે કયા ફુલ ઉઠાયા, ફરહાદને મુફતમે 😊 ગવાયા,
વામીકકા અજરાને કયા કયા જલાયા, રાઝેકો જીના વબાલ–કીસીસે.
એકતો ઉસકે ઘરપર જાના, દુજે અપના માલ ખીલાના,
તીજે અપની લાજ ગવાના, ચોથે હુવે બે—હાલ-કીસીસે.

८६–(હામાન)

મારે પડે હમ પ્યારી સૂબનકે,
પ્યારી સૂબનકે નાજુક જોબનકે.
ઇનકાર છોડો ઇકરાર જોડો,
દુલહા બનાઉ જોઉં વારી દુલહનકે—મારે.

મીસરી ખીલાદે શરબત પીલાદે,
બોસે દે ફાલ પ્યારી પ્યારે દહનકે—મારે.
દીલકા ગની હુ ઘરકા ધની હુ,
મગઝે દીખાઓ મોહે સારે જોબનકે—મારે.

૮૭-(અલાઉદ્દીન)

નિસાર તેરે નખરે નાજો અદા પર નિસાર.
ગોરે ગોરે ગાલોંકે બોસા દીલાદે, દીલકો હો મેરે કરાર.
પ્યારે પ્યારે હાથોસે ગલે લગાતે,
તુજ કોભી કરલુ મેં પ્યાર
ઝાડુભી ખાઉં મગેલ તોભી ખાઉં, ખાઉ મેં જુતી પેજાર.
હાથોમેં ચુડીયાં નાકમેં નથની, પાંઉમેં મોતીકા હાર —

૮૮-(સુંદર વેણી)

સીપાઇ તોરી નાલીશ કરૂગી પોલીસમેં.
તુને મેરા બટવા ચુરાયા બે પટવે—નાલીશ.
બટવા ચુરાયા અંગુઠી ચુરાઈ,
જોબન લુટાયા મુદ્દતમેં, બે પટવે—નાલીશ.

૮૯-(કનક તારા)

હમ બડે સીપાઇકે લડકે,
મખ્ખી મારૂં પખ ઉખાડું તોડું કચ્ચા સુત,
સો ગુસ્સેસે પપ્પડ તોડું મેંભી સીપાઇ રજપુત—ભલા હમ
બડી દેરસે સોકર ઉઠે રસોઇ ખીર બનાઇ,
ગગાકો સંગ લે ખુશીસે ભોજન પાય—ભલા હમ.

૯૦—(લયલા)

મઝેદારી ગીલોરી બરી લાલીયાં,
ચાતુર હું નાર કરૂ ન્યારા બયપાર
મારે પાનોમેં યાર, હમે શેઠ શાહુકાર, અયમો જાદુ ડારીઆ.
ખાઉ ખીલાઉ મેં બીડા બનાઉ,
બીડેમેં છપ્પન મસાલે મીલાઉ,
લોંગ ઇલાયચી ઓર છાલીયા,
શક્કર બેચ આઇ હમ પાન બીડા લાઇ,
પક્કી પક્કી કલોયા ગીલોરીયા મનાઇ
બડી મજાહ પાઇ જો રંગીલે કભી ખાઇ,
માનકો પાન હે જાનમેં જાન હે
લેનો લેનો આઓ આઓ ગીલોરીયા,
ખાઓ ખાઓ હા હા રંગવાલીયા

૯૧—

મોહે રેશમકી સાડી દીલાઓ—
સાડી દીલાવ ચોલી પહેનાવ ગે ધનીયા દુકાનીયાપે મોહે લેજાવ
ગોટા કીનારી દેહલીસે મંગાદો
લાદોગે તામે કુરબાન, હાહા મોરી જાન, એકવાર બોસા
સાડી લાદો ચોલી લાદો ફીર બોસા માગો,
ચલો મારકીટ આવ, પહેલે પયસે તો દીખલાવ
પાસ પાઇ નહીં યાર, મારવાડી કે ઉધાર, તો હો ગ્યારકી બહાર
લાવ—મોહે.

૯૨—

હાય દિલબર અબ આ, નાહક ના સતા,
રહમ જરા તો લા તુઝપે હુ ફીદા—હાય.
હાય જુદાઇ શાક હે ઓર રેહતા હુ બે-ચયેન,
કયુ દીલ દીલબર છીનકર ફીર લાગે દુખદેન—હાય.
તાબ નહીં બેતાબ હુ અબ હાય કરૂ મેં કયા,
તેરી ફુરકતને સનમ ચયેન હે મેરા લીયા—હાય
તેરી ચાહમેં ઘરબાર, બલકે સારાહી સ સાર,
અય યાર વફાદાર મેંને છોડા લા તકરાર
કર રહમ ઓ ગમખાર, મીલજા મુજસે આ દીલદાર (૨)-હાય.

૯૩-(ભુલ ભુલેયા)

સબ ઘર પાગલ સબ ઘર પાગલ સબ ઘર દીવાના,
અ દર પાગલ બાહેર પાગલ ચક્કર મે આના.
નોકર પાગલ ચાકર પાગલ કીસકા ગમ ખાના-
સબમેં અબ્દુલ-કરીમ દાના,
યા ખુદા કયા હુવા ગઝબ, યા ખુદા પાગલ હે સબકે સબ,
કમા કરના મેરે મત્રલા, હે પાગલ આલા અવલા
હે ખુન હમારા ખોલા છુટા પીના ખાના,
આગ લગાઓ તુમ દર દર ફીરના હો માઅલુમ—સબમેં

૯૪-(અલાઉદ્દીન)

પૈયા મ લાગુ ઓ ચાચા પીયારે મોરે,
ચીંતા હમારી બીસારે પીયારે મોરે
ચમકે નસીબોકે તારે પીયારે મોરે,

દેકે રૂપૈયા દુલારે પીયારે મોરે.
ચાચાને મુજકો બનાયા ગુલામ,
અમન કરજા પીઅર જીગર નીડર મુદામ.

૯૫-(લયલો નહાર)

ન ગુલ હો તો બાગે બુલબુલકો કયા લાલાજાર,
હય ગુલજાર ઉસકો ખાર, કોઇ જીસકા નહીં દીલદારરે-ન.
બેકલ ચચલ જીયા કલસે, સોહે નહીં સીંગાર,
કારી કટારી લગાયા કિયારી, જલાયેજી બાદ બહારરે-ન.
ચયેન પરે નહીં, રયેન કટે નહીં, નયેન બહે જલધાર,
કલદે ચમનકી કલીએ કલીમેં, ગુલ હો ગયેકા જો હારરે-ન.

૯૬-(ખુરશીદે જર-નીગાર)

આલમમેં હૈ ખુબી સારી પયસેકી,
બાબા માઇ બેટા જોરુ પ્યારી પયસેકી,
જીલ્લત-ખારો ઇજ્જત-દારી પયસેકી,
જહા દેખો વહા મારામારી પયસેકી.
પયસે લાના જયસે પાના, દુખ ઉડાના સુખ ઉઠાના,
સર કટાના જીસે જાના, તબ હો આના પયસેકા.
કયમી ખારી વો લાચારી, ખીદમતગારી તાબેદારી,
સો મક્કારીસે કમાના પયસેકા.
અદના આલા બનીઆ વાલા ગોરા કાલા બચ્ચા બાલા.
દેખા ભાલા સબકો વાલા ઓ દીવાના પયસેકા,
છોટા મોટા સચ્ચા ખોટા સાલુ ગેટા થાલી લોટા,
કુડી સોટા પીના ખાના પયસેકા.

૯૭—(ખુરશીદે જર-નિગાર.)
મોરી કદર ન જાની ગવાર, તોરે ઘર ના રેહનેકી.
તુતો કહે મેરે ગાડી દો ઘોડે, તેરે ઘર કાની ગધઇયાબી–નાહીં,
તુતો કહે મોરે લાલ પલગ હે તોરે ઘર ટુટી ખટોલીયાબી–નાહીં,
તુતો કહે મોરે સાલુ દુશાલે, તોરે ઘર ફટી કમલીયાબી–નાહીં.

૯૮—(હામાન)
સુન ભરી ધુન મોરી સુન પ્યારે,
સાગરે શરાબ પર નજર ન એઠીકર—સુન.
જાનકે તુ અજાન બને કયું, જાન અય જાની કયુ હારે,
શરાબ પીના નેક કરીના, સમઝે હે દાના સારે—સુન.

૯૯—(સયદે હવસ)
કીયા કાતીલને દીલ પર નીગાહોંકા વાર,
મોરી હાયે જાન જાયે પીયા, પ્યારેને પ્રેમકી મારી કટાર.
ગાલમે લાલી કાનમેં બાલી–સોહે સરપર દુપટ્ટા ગુલનાર.
મેરે જોબન–પે લાખો હય છાઇ બહાર,
કોન દેખે પીયા બીન નીખાર,
છયેલ આવો, મન લુભાવો, જાઉં મય નીસાર—

૧૦૦—(ગોપીચંદ)
જાવોજી જાવ કીસ નાદાનકો ફુસલાને આયે.
કીસકો બેહકાને આયે, કીસકો બેહલાને આયે,
બાતોમેં લાને આયે, ધાતોમે પાને આયે—જાવોજી.
આગે ઉસ્તાદકે ઉસ્તાદી કરને આના કયસા
ફીરતે હો ઘેરે ઘેરે, કરતે હો હેરે ફેરે,
આતે હો મેરે ડેરે, જાતે હો બનકે ચેરે,
જા અય બન્દે, અયસે ફંદે, ગોરખ ધંધે દેખે ચ દે.
કયા હમકો સીખલાને આયે—જાવોજી.

૧૦૧—(અસીરે હીર્સ)

તોરી છબ-બલ હે પ્યારી, તોરી કલ-બલ હે ન્યારી,
કરો બાતેં ન મોસે સાંવરીયા જાન—
તેરી જુલફે હે કાલી, તેરે ગાલોપે લાલી,
તેરે નયનોકી લાગે કટારીયા જાન
નયનોસે નયના મીલાઓ મેરી જાન,
અજી છોડોજી હાથ, કરો ઓરોસે બાત નહી હોગી યે બાત,
અજી વાહ વાહ વાહ વાહ વાહ વાહ વાહ વાહ વાહ

૧૦૨—(મયદે હવસ)

દેખો મેરે બાલે જોબનકી બહાર,
કયસી બની રંગીલી નુકીલી નાર.
પર દીલ ઉદાસ હે ના પયસા પાસ હે
શૌહરસે હુ મય બે—જાર—દેખો
મેરે નાજુક બદન પર, ઔર હુસ્ન ફબનપર,
અયસે મુવેકો કરૂ મય નીસાર
હુ પેજાર મારૂ ચાર રોવે જાર જાર,
જમ ની રે દીલકા ગુબાર—દેખો

૧૦૩—(અલાઉદ્દીન)

હા બીબીજાન સુનીયે જરી, ધુન યે મેરી ગુનકી ભરી.
સો બરસ ઘરામે રેહ-આયા હુ દીલ શાદ,
હે બુવા મુગલાનીકી સબ બત મુઝે યાદ.
દાલ ન ખુરમ ભાત ન ખુરમ હલવા ખુરમ તર,
પીસતા વ બાદામ ખુરમ નાજ કુનમ બર.

દફખન મર્ધી રહુન આસી ખુપીલ જાકર રૌજ,
ભડારવાલા નવરા કરન પુશકજી રયાલી મોજ
એક સો વરસ ફરીને મે જોઇ બધી ગુજરાત,
શીરા પુરી લાડવા ખાધા દાલ ને ટાઢા ભાત.
ગપ્પે અસલ ગપ્પે મીસન ગપ્પે ગપાટા,
વ ફૈઅતે અસલ ફૈઅને મીનલ ફૈઅસે બટાટા.
હીડાં અચો હીડા અચો વીંજો કછજી આય ધાવ,
શેઠ ખેડા ખીચડી શેઠારીન ખેડી માવ.

૧૦૪—(મીઠા જેહર)

ભગી યે નયન મોરે શરમાન લગન યે છુરી લગીરે.
અચાનક ઘાયલ બઇ નાદાન જીગરમેં છુરી લગીરે.
નીંદ નયનોકી ભગીરે, પેહરો અન જગીરે.
દોહી દીન પેહલે ગતિ મોરે મનકી હા—યે નથી,
મોરે બદનમે કસક મદનકી હા—યે નથી.
જોબન હય બલવાન—લગન
પતલી કમર ઇતની નથી, યે નયન મતવાલે નથે,
હા પાસ ઇન્કે કુન્હ છુરીયા થી મગર ભાલે નથે.
યે રસ્સીયા થી બે-બટી જેહરી ન થે કાલે નથે,
પલકે બવે જો કુછભી થે આફતકે પરકાલે નથે
બને અબ ખાસ તીર કમાન—

૧૦૫—(અસીરે હીસ)

અમ્મા મુઝે અછ્છીસી ટોપી મગાદે,
ટોપી મગાદે ઘોડા દીલાદે, જોડા દીલાદે સીલાદે.

ગાડીમેં બેઠુંગા ઘોડેપે જયકુંગા હાંકુંગા કચ કચ હુંહુંહું,
આહીસ્તા આહીસ્તા આહીસ્તા બસ થમ થમ થમ.
તોપોકો છોડુંગા કીલએકો તોડુંગા, ગોલા ચલાઉંગા,
ધરરરરર ઘુડીમ,
ઝટપટ હો ઝટપટ હો ઝટપટ હો ફયર ધુમ ધસ.

૧૦૬—(ચંદ્રાવલી)

એક એક દીનમે છે છે અડે લેતી સેતી,
મુરઘી મુરાકે ઘર લાયા
કો કો કો કો કો મે કો કો કો કો કો કરતી.
ચાર દબાકે ઘર લાયા, મે ચાર દબાકે ઘર લાયા.
ચલે સહરમે કસકે લગોટા, હાથમે લેકે કુંડી સોટા,
નિરમલ બગલા પિતલ લોટા
લાવ તાજા માલ સાથ, બને ખૂબ બાત–વાહ વાહ,
બહા ઘરમે સોએગા મુરઘા ઘસકા રોએગા.
કુકરે કુક.......... એક.

૧૦૭—(ભર્તૃહરિ)

છોડદે અભીમાન, માન અબ તો મનવા મેરા—છોડ
રાજપાટ અબ જુઠે જાનો, કયુ તુમ હોત હયરાન,
ન્યારી પ્યારી નહી હે તેરી, મત કરના ગુમાન માન—અ.
જુઠી પ્રીત જગતકી દેખી મત ભુલે નાદાન,
આખીર રંગ રૂપકો દેખી, મત હોના ગુલતાન તાન—અ.
ચલ જંગલમે ભેખ ધરેગે, તજી જગત તોફાન,
જગત સ્વપ્નસે જાગ્રત હોજા ગુરૂસે લેના જ્ઞાન, જ્ઞાન—અ.

નાટકનાં ગુજરાતી ગાયનો.

ભાગ ૩ જો.

૧૦૮—(વિક્રમ ચરિત્ર)

મને સ્હાય કરશે મોરારીરે, વારે ચડશે ગોવરધન ધારી,
અહલ્યા ઉગારી, મીરાબાઈ તારી, બેની ચિંતા કરીશ નહીં મારી—મને.
માંજરી બચ્ચાને બલતા ઉગારી, મોક્ષ દીધો ગજેન્દ્ર તારી,
દ્રૌપદીના ચીર પુર્યા થાશે સહાય-કારી—મને

૧૦૯—(સૌભાગ્ય સુંદરી)

ચાલો સાહેલી (૨) ભુવનેશ્વરીના સૌ મળી દરશન કરીએ,
દુઃખ હરનારી, સુખ કરનારી, મુરતી માની અંતર ધરીએ.
ભાવ ધરી જો પુજન કરીએ, તો ભવ સીંધુથી તરીએ,
ચુવા ચંદન કુમ-કુમ કેસર, અરચન કરીને મન ઠરીએ.
અબીલ ગુલાલ ને પુષ્પ માલથી માને વધાવી મંદીર ભરીએ—ચાલો.

૧૧૦—(પવિત્ર લક્ષ્મી)

અરે શુ અભિમાને અકડાય હાંજે નીર ઢળી જશેરે,
ખરે જેમ કાચી માટી કુંભ પલકમા ગળી જશેરે.
પલકમા ગળી જશેરે, ભુમીમાં મળી જશેરે.
અલ્પ જીવનને અલ્પ જોબન મહ સ્વમા સમ કૃતી,
ગર્બ ભસ્મ થઇ થયા રાજની રાવણ જલી.
ટકી નથી તારૂ તાન તેમ તુંજ ડગી જશેરે.

થયો કૈશ ગવિષ્ટ તો ઝટ કૃષ્ણે કીધો ખોખરો
ઇંદ્ર અહભાગી થયો નો આપ લોહ લાગ્યો છરો.
ઇંદ્રિ અભિમાન તાડવા ગોવીંદે ગીરીવર ધારીયો,
રત્નાગર જળ ખારો કરી અહકાગ્ને ઉતારીયો.

૧૧૧—(કળ વતી)

સ્વામી મળવાની લ્હાણ, ચહાય આ પ્રાણરે ! સ્વામી,
તુજ આધારે જીવનદોરી કરો શુ વખાણુ ! સ્વયવર લાણ,
તારે હાથ પ્રાણ, લેજો મારા પ્રાણ, પ્રાણ પ્રાણ પ્રાણ–સ્વામી.
હવે ચાલો, બહુ ગાઓ, વખત ટાળો, જરી બાલો,
કોક પકડે, બાજી બગડે ! થશે હાણ, સૌ ટાલો–સ્વામી.

૧૧૨—(સોભાગ્ય સુદરી)

ધીમા ધીમા ચાલોને મારા પ્રા ણ રે.
પગ નાજુક તમારા આ મચકાઇ જશે.
કમર લચકાઇ જશે, ઓ સુજાણ .. રે—ધીમા.
નાજુક વેની ફુલ સમી, કોમળ આ તુજ કાય,
ધડકે છાતી શ્વાસથી એ અચળાથી ઓળખાય.
પરસવાના બીદુ આ બાઝયા મુખે
મુખ રતુ થયુ થાક અતિ દુખે,
આ છાતી પરે લ્યો વિસામો સુખે.
ઓ સુજાણરે .. .. ધીમા ધીમા.

૧૧૩—(નર્મદા)

સૈયર સ્યામ સુલક્ષણા પાસે જબરી જાદુગરી જાદુગરી,
મોહજાળમા મુજને નાખી કામણ દુમણ કરી દુમણ કરી.
પ્રીતમના પગલાના પડઘા ળ પળ મુજને વાગે,
બહુ વહુ પણ રહીયાળાથી મળવાને રઢ લાગે—જબરી.

મારા સમજે મેહન મારા હૈયા કેરો હાર,
પ્રાણ થકી પ્રીતમજી પ્યારો અંતરનો આધાર,
કોડિલાનુ કમળ વદન તે મદની મોહજાળ,
જોતામા જુવડીના જીવડો જીતી લે જગપાળ
ભ્રગુટી એની ભાન ભૂલાવે મોહ ભરેલી મોટી,
મોહનવરની મનહર મુરતી ચીતડા માહે ચોટી.

૧૧૪—(ચંદ્રહાસ)

ડરમાં તુ દીલ સાથ છોકરા ડરમા તુ દીલ સાથ,
તુને કોઇ ન મારે લાત—છોકરા
તુને સભાળુ પ્રીતીથી પાળુ, ચાલ તુને મારે મેહેલ દેખાડુ,
ઘરેણા વસ્ત્ર સારા મારા કહુ, ચાલ તુ જો મેહેલના ચીત્રો
રમકડા રૂડા ન્યારા વિચિત્રો ચલો આવ, બીમા ના હુ ભોળી છુ,
મારે કેવા છે કકણ હાથ ન જો મારા કેવા છે કંકણ હાથ—છોકરા.
તમે માયાળુ, દીન દયાળુ માના વીના હુ નહી આવુ.
માત પિતા તમ ભ્રાત કોનાનુ, વિશાજી હુ નહી કહાવુ,
ના, ના, નહી હુ ના લાવ આવુ મન ના વળગો,
જાઓ તમે, મારૂ શુ કામ છે તમે મુકોને મારો હાથ કહુ—છોકરા.

૧૧૫—(નર્મદા)

જુઓ જુઓ ફુલેની આ ફુલડ તણી,
પડયા એકેક પર ચકચુર બની—જુઓ,
હાર હીરાનારે માસ સુવાળો,
ઝાઝર ઝુમણ મોતીની વાળી,
બોલ્યુ બાળીકુ નામ આમ જાણી ગણી
બોખા છડયા પણ થઇ ગઇ કણી—જુઓ.

સદાચારી જગતમા મુગટ મણી,
દુરાચારીથી બેશ એક મુળાપણી—જુઓ.

૧૧૬-

હુ છુ દરબારી મોટારે ત્યા ગણુ ગડબડ ગોટા,
મહારાજા તો હસી બોલાવે ગરે બધા સલામ,
હુશીઆરીથી હુ સઘળાને ગાડા ગણુ ગુલામ—હુ છુ.
પુછી ગાછી વાત કરે છે, ભરે મારૂ નામ,
વચ્ચો વચ્ચ જઇને હુ બેસુ, જાણે કાનો કાન—હુ છુ
રાજ કાજની કુશળતાથી, થયો નાતમા શાહ,
હુ તુ રાજા રાણી થશુ હવે વાહ વ હરે વાહ—હુ છુ

૧૧૭—(મદન વસત)

કહુ છુ વાત વીગતે વિચાર, વનીતા વખત વંુ ન લગાડ,
કર ધરાને કર વર પ્યાર, વનીતા વખત વંુ ન લગાડ.
રગે રમાડુ, સગે જમાડુ પ્રીતિ ચખાડુ, ગાતા દેખાડુ રસના રમાડુ નાર-વ
વિધ વિધ સાડી પહેરાવુ દાડી,
કમખાને ચોળાને ચણીયો ને નાડી.
ખવરાવુ પકવાન, થા તુ તો જાડી,
પગમા બે જોડા ને છત્રી લે કાળી.
ચડવાને ગાડી ને ફરવાને વાડી,
હું તારો લાડા ને તુ મારી લાડી.
હુ તારો પાડો ને તુ મારી પાડી,
મીઠા મીઠા મેવા ને જોઇ જોઇ લેવા,
લેહરાજીના વીવાહ નહીં ખાવા કે પીવા.
તુ ચાલને થા તઇયાર—વનીતા

૧૧૮—(ગામરેની ગોરી)

માહરી વહાલી તાડી તાડી, તારો લુગાઇ ગછ છે વાડી,
રે કેમ હાર તુને થાએ, જેણે ખાધી તારો ચાડી—માહરી.
આગળ હુ માનેલ હતો ને ભીખની કેવી જાડી
આજે દુમલા જાણે માછી, કહાડયુ કાપી વાડી—માહરી.
એ પૈહે હુ બાડુ લેતો, તાડી કેવી ધાડી,
પેટ ભર પીતરાઇ જાના છોડો કૈયા લાડો—માહરી.
તેનુ આજે અરધુ પોળીયુ ચકચકતુ લે કહાડી,
તે પણ પાણી ભેળેલી, જાણે હોમાત્રે ખાડી—માહરી.
મહેનતનો પૈહો ગરીમનો, 'લુટે જુડી ઝાડી,
કોણ હાંભરે આ રૂદન અમારૂ, મરીએ બુમો પાડી—માહરી.

૧૧૯—(વિજ્યા વિજય)

આખી આલમને ઠગનારી, જાણો નીચ જાતી નારી,
લટકે ચટકે કામણગારી, નાખે ભન ભલાને મારી.
રડતી મરમમા હસતી ભરમમા,
એક ટકાનુ જોમન આપી, ભવ હીરો હરનારી—આખી.
આખી આલમ મન હરનારી, માના મોહીની એ નારી,
લટકે ચટકે મનડુ ઠારી, નાખે પ્રાણ પણ ઓવારી.
સુખમાં વિલાસે દુખમા વિલાસે,
તુચ્છ ટકાનુ જોબન જગમા ઇંદ્રપુરી કરનારી—આખી.

૧૨૦—(વિક્રમ ચરિત્ર)

એ...માથે મટુકી લઇ જાઉં,
પ્યારા ભેહેરી લાલાને દૂધલડા પાઉં—એ.

હુ ગોવાલણુ નાની નારી,
પ્યારો મારો છે વિહારી.
રંગે રમાડી રીઝાઉં—પ્યારા—એ

૧૨૧—(વિક્રમ ચરિત્ર)

કોઇ દુધ લીઓ દીલ રંગી,
શોખીલા શાણા ઊમંગી, હાં—કોઇ
કેઈ પીયે કસુબના, ગાંજો પીયે અફીણ,
દારૂ દીવાના પીયે, દાના પીયે દુધ—હા—કોઇ.
એક અમીરસ દેવનો બીજો રસ છે પ્રેમ,
ત્રીજો રસ ગોરસ બનો, પીયે કાયા હેમ—હા—કોઇ
ગોરી ગરવી ગાયના, ગોના મારા દુધ,
હુ પણ ગોરી ગોન્દી, ગોરૂ દીલ છે શુદ્ધ—હા—કોઇ.
હેમ કટોરો હાથમા માહી અમૃતસાર,
ચતુર હોય તે ચિતવે, ગુણ સમજે ન ગમાર—હા—કોઇ.

૧૨૨—(કનક તારા)

મુતો મારવાડનો બણીઓર, મુબંઇ શહેરમે આયો
મારવાડસે નીકલ્યો જબને પાઉમે નહીં થો જુતો
ઘાસલેટરી ફેરી ફરને પાંજરાપોળમે સુતો—મુતો.
વ્યાજ વટેરો ધધો કરીને પૈસા પાચ કમાયો,
અરધી અરધી જમે કરીને લાડીજીને લાયો—મુતો.

૧૨૩—(કુદ બાળા)

કઇ ચેટક લગાડી રમીજી,
ફર્યો ઘેલો મને તે છબીલી—કઇ.

કાળજડું કોરી તે ચિતડુ ચોરી.
કેદી બનાવ્યો રંગીલી—કર્યો.

દાદ ન લે તુ દવાએ ન દે તુ,
ટવળાવે કાં તું હઠીલી—કર્યો

૧૨૪—(કળાવતી)

શું બાઇ કરમાવો કોમળ ગુલાબી આ ફુલ,
યૌવન નવ રંગેથી કાંઇ ખીલતુ ટપકે શી લાલી અમૃત—શું,
રંગનો રસીનો વેંચો આવીને મળશે, ફીકુ પાડો શાને નુર—શુ,
ધીરા નયનોથી નયનો મીલાવી ખીલવશે પ્યારૂ આ ગુલ—શુ

૧૨૫—(ગામરેની ગોરી)

સો પઇસાનો બહાર, પઇસાનો કારભાર,
પઇસાનો પ્યાર, પઇસાથી યાર, પઇસે સઉ તાબેદાર
ગમાર હોય ચમાર, બુમબખી બેશુમાર,
પણ પઇસા ચાર જો ગાંઠે યાર, તો કહેશે ઇજ્જતદાર.
પઇસા પર સૈનો ચાહ ફકીર હો યા શાહ,
પઇસા પઇસા પઇસાની વાહ વાહ!
હોય ખાનદાની અગર મગર તે જર વગર
છે સર બસર ને બેકસર નફરથી નબેહતર,
હોય ધોબી કે હજામ, પણ પાસે હોય જો દામ.
તે બેલગામને ખાસો આમ, સો સો કરે સલામ.

૧૨૬—(રામ વિયોગ)

સાહેલી નવ શરમાઇએ
રસ પાઇએ વળી પીએ, પીને પ્રીતમ ગુણ ગાઇએ.
છણકાઇ ઘડીક રીસાઇએ.
રીસાઇએ, માન ખાઇએ તોએ ઝાઝ ન માને તણાઇએ—સા.

ઉંહું કહીએ, આડા રહીએ, આધા જાઇએ મોધા થઇએ,
હોબા હો રીતમા રહી રીસાઇએ—સહેલી
રહીએ પણ સખી રીતમા ઝાઝુ ન કરીએ જોર,
વાત વચકતી જાણુતા, ખેચી લઇએ દોર—સાહેલી.
મોહન મનાવી લઇએ,
તાળી લઇએ, વળી દઇએ, હસી હસીને ખમી જઇએ—સાહેલી.
આવો રસીયા, મન વસીયા, કેવા ધસીઆ ઠીક ઠસીયા,
હોબા હો—રીતમા—સાહેલી.

૧૨૭—(રૂમા દેવડી)

નથી જગતમા સાથ સબંધી વિના ત્રિભુવન નાથ,
શુ ફોગટ ફાફા મારે મુરખડા ભરે આભથી બાથ
કમળ પત્રપર જળ બિંદુને સુકાતા શી વાર,
શ્રાવણુની જળ ભરી વાદળીઓ વીખરાતા શી વાર.
જીવતર સમજવુ નેવુ આખર ન લેવુ દેવુ,
પથી જીવ પામી ગયો નર ભવ નગર બજાર.
સોદાગર સમજી જઇ, કરો પુણ્ય વેપાર,
જીવ જતુ છે ખાલી હાથ, અતરમા પાપ પુણ્ય સગાથ

૧૨૮—(બારીસ્ટર)

સે ગુડ બાઇ એન્ડ ઇવનીંગ,
નોટ જય કૃષ્ણુ જય ગોવીંદ
હાઉ મચ સ્વીટ ગુડ મોરનીંગ કેમ,
વોટ જય જય જય ગાસકલ ડેમ.
ઇંડીઅન ઓલ આર મેનરલેસ,
બાબા આવો બાબા બેસ.

શૈક-હેન્ડ ઓફ ધઝ મેનરકોધન,
યુ હેવ શેઇમ એન્ડ શેઇમ અગેઇન.

૧૨૯—(રાજ બીજ)

ગણે જુદાઇ પ્રાણ, બની શીદ અણજાણ,
મળી આનંદ લ્હાણ, આલ ચમન ઉડાવ.
તું છે છબીલી નાર, હું રંગીલો ભરથાર,
બન્યું જોડું નીરધાર, મણી કુંદન જડાવ.
કાંઠ માથાની વેણ, કાળી નાગ તણી ફેણ,
પ્યારી અણીઆળી નેણ, જરા ધીમે નચાવ.
વાગ્યો કલેજે કારી, ઘાવ દુખ દેણ ભારી.
જરા થા દયાળુ પ્યારી, મને મરતાં બચાવ.

જોયુ જ્યારથી આ મુખ કામ આપે બહુ દુખ,
ગયો ચોરી મારૂં સુખ, પ્રીયે પાછું અપાવ.
હું છું દાસ નીરાધાર, તું છે મારી સરદાર,
આવ ધસી ધસી પ્યાર, પ્રાણ ગળે લગાવ.

૧૩૦—(પવિત્ર લક્ષ્મી)

નયન મીલાવી લે ઓ છબીલી નયન મીલાવી લે.
ચટપટ ચિતમાં લાગી ચતુરા ચુંબન કરવા દે.
મોતનમાલા જસ્થન સાડી જે જોઇએ તે લે—રસીલી,
લગની લલના લાગી રહી તુજ ચેહરો જોવાં દે.
નાજુકવેલી કોમળ ખીલેલી કળી ચુંટવા દે. છબીલી—કળી,

મદન અગન અંતરમાં લાગી જલદી બુઝાવી દે—છબીલી.
આલીંગન આપી અલબેલા ભેટ પ્રેમની લે—છબીલા,
અધરામૃત રસ પાન કરાવી મધુર વચન મુખ કહે—રસીલી.

૧૩૧—(કનક તારા)

દશા આ શી થઇ મારી કરમની છે ગતી ન્યારી—દશા.
રમતા રાજ મેહલમાં વસતા સુખ મોઝાર,
સેવામાં હાજર હતા દાસી દાસ હજાર.
ભોગવી આજ લાચારી પડયો વનમા હુ આજારી—દશા
ફુલ સૈયા પણ જેહને કરતુ લાગતી સહેજ,
સુતી છે પત્થર તણી ધરતી ઉપર એજ,
મહારાજાની કુમારી દુખી છે બહેન મુજ પ્યારી—દશા.
તરસ્યાં ભુખ્યાંને અમે દેતાં પાણી અન્ન,
ટળવળીએ આ વન વિષે ભુખ્યા વીણુ ભોજન
પીવા મળતુ નથી પાણી રહુ કેમ ધીર હુ ધીરી—દશા.

૧૩૨—(સતી સયુક્તા)

કથ વીણુ હાય હુ છુ હેરાન જળ વીણ મીન સમાન—કથ.
સ્વામીની સગે બાગ બગીચે રમતી હુ રાગને રગ,
સુના બાગ બગીચા નીહાળી આગ ઉઠે છે અગ—કથ.
બળી લાકડા થાય કોયલા કોયલા બળી થાય ખાખ,
પ્રેમ અગ્નીથી જે બળે તે નહીં કોયલા નહીં રાખ—કથ.
બાલાની બલી વેદના કે જીવ જતા છુટાય,
વિયોગ બાલે હોય વિધાતા જીવાય કે ન મરાય—કથ.

૧૩૩—(નર્મદા)

માથા કુટી શીદ મરે કરમના લખ્યા લેખ નવ ફરે,
તારૂં ધાર્યું કદી થશે નહીં, અભીનાન કેમ કરે.
પુરૂષ પ્રયત્ને હોય હરીની કૃપા તો કારજ સરે,
ચડતી પડતી જન્મ મરણ એ રથ રકને ધરે
સદા સુખ સતોષે રહેવું હર હર દુખડાં હરે,
લાડુ ખાવા મળે મજેના કવારે આ (ડોસો) મરે
હાય મુવાઓ ખાઉ તમારા લાડુ તો પેટ ઠરે—કરમના.

૧૩૪—(અશ્રુમતી)

શુ નટવર વસત થેઈ થેઇ નાચી રહયો,
નાચી રહયો નચાવી રહયો—શુ.
કોયલ મધુર મુરલી બની છેટે નટવર કાન,
વીરહ ઘેલી ગોપી ગણુ તજી નીકળી અભિમાન
રસીઆ વિનાની બની બાળાઓ બાવરી,
વેણુ વસત ચિત વીધી ગયો—શુ.
શીતલ સુખકર પવનની લ્હેર ઘુમે ચોપાસ,
જાણુ રાધા કૃષ્ણજી રાસ રમે છે ખાસ
વિધ વિધ પખીના વેણુ ધુનની ધમકે છે.
મહીં મહીં મેનાના નાદ ઝાંઝર ઝમકેરે,
નવ પલ્લવ વાઘો ધરી, પચરગી શીરપાઘ
ફાગ લાગ સાધી રમે મદનરાજ મહાભાગ.
લ્હેરી લાલાથી રમે લલનાઓ લાડમા,
પ્રીતિ ગુલાલ લાલ છાઈ ગયો—શુ.

૧૩૫—(સૌભાગ્ય સુંદરી)

પ્હેરી ચોળી લટકા મટકા કરતાં આવ્યાં,
રંગે બોળી સાડી ઓઢી મન લોભાવ્યાં
ઝંઝરનેરે ઝણુકારે કર કંકણના ખખડાટે,
કાજળથી નેત્ર દીપાવ્યા—પહેરી.
હવે શરમાવો હાલા, શાને દીયરજી મારા
બોલો—બોલોજી બોલો. બોલો.
મે કેવા તમારા નખરા તો જણાવ્યા—પહેરી.

૧૩૬—(ભોલી ગુલ)

કળજુગની બાજી ના દેખી થા રાજી,
મુજ દીલ મધુ કાકજી—કળ.
અધાં ધુધી કોટવલને કાણો છે કાજી,
ખાઈ ગધેડો મરત બનેને દુબલો છે ગાજી—કળ.
રાસ્ત કહે તે રવડે મતલબ પાર કરે પાજી,
આખ છતે અધા થઇ કહેશે જુઠાને હાજી—કળ.

૧૩૭—(ભોળી ગુલ)

જગમાં ગુમાવ્યો જન્મ જેણે પ્રીત નહીં કરી,
સુખની સુગધ છે ભરી, આ ફુલમાં ખરી—જગમાં.
આરે જગતના બાગમા સુદર એકજ ફુલ,
પમરે છે તે સ્વર્ગમા છે પાતાળે મુળ.
કરમાય છે તે નહીં કદી, નહીં જાય છે મરી—જગમાં.
અંત મેઘે સડસે નહીં, જળ વીણ નહીં કરમાય,
લાખો જુગો તો વહી ગયા પણ તે રહ્યુ ઠરી—જગમાં.

મુ-ત-ફર્રેકાત ગાયન.

બાબ ૪ થો.

૧૩૮—ઠુમરી.

પાક નામ મોહમદ મુસતફા મને પ્યારો લાગોજી
મોહમદ પ્યારો લાગોજી, મોહમદ વાલો લાગોજી,
પુશ્ત પર મોહરે નુબુવ્વત ચમકે માથેપે કુતુબ તારા,
પલમે નબી મેઅરાજ સીધારે હુંગેને તન મન વારા.
મોહમદ પ્યારો લાગોજી

લવલાક લમાકા છત્ર બીરાજે, ગલે હમાયેલ કુરઆન,
શોર મચાયો અલમ નશ-રાહકો, સુરત રબકી શાન
મોહમદ પ્યારો લાગોજી.

લા ઇલાહકે બાજે નકકારે, ઇલ લલ્લાહકે સાજ,
દમમે બુરાકપે સવાર હોકે, પહોચ ગયે મેઅરાજ
મોહંમદ પ્યારો લાગોજી

વહદા-નીયતકી પીચકારીમે હા નુરકા બરકે રંગ,
અલ્લાહ વ મોહમદ ખેલન લાગે દોનો હુયે યક-રંગ,
મોહમદ પ્યારો લાગોજી.

ધુમ મચાવે હુરો મલાયેક દેખ નબીકી શાન,
સલ્લે અલ્લા કેહ કેહકે પુકારે શાદ હુયે ઉસ આન.
મોહમદ પ્યારો લાગોજી.

૧૩૯—કહેરવા–દાદરા.

આઓ આઓ નગરીયા હમારીરે,
ખાજા લેલો ખબરીયા હમારીરે—આઓ આઓ
મોતી પીરોયે બયઠે હો તુમ બાલ બાલમે,
ઝુલ્ફે બના બનાકે ફસાને હો જાલમે.
હોગી કયસી ગુજરીયા હમારીરે—આઓ આઓ
મુઝ બા-વફાકો ભુલ ગયે કીસ ખ્યાલમે,
શાયદ ફસેહો કીસી ગેરકી જાલમે,
જાત બીતી ઉમરીયા હમારીરે—આઓ આઓ.
પેહલે નો દીલકો દેદીયા એ-આઝમાયે દીલ,
ફીર દીલમે કેહતા હું અફ્સોસ હાયે દીલ
પડગઇ સુની સેજરીયા હમારીરે—આઓ આઓ
સાકીને રંગ દીયા મુઝે રંગે શરાબમે,
જલવા ખુદાકા નઝર આયા શરાબમે
રંગદી રંગદી ચુન્દરીયા હમારીરે—આઓ આઓ
ખાજાકા નામ સુનકે મે આયા હુ દુરસે,
કીશતીકો મેરી ભરદો મોહમદ-કે નુરમે
ભરદો ભરદો ગગરીયા હમારીરે—આઓ આઓ
સો કરવટે બદલતા હુ પડતી નહીં હે કલ,
કીસ ગુલકા હે ખ્યાલ મુઝે હાયે આજ કલ
કીસસે લડ ગઇ નજરીયા હમારીરે—આઓ આઓ

૧૪૦—દાદરા

મઝા દેતે હે કયા મજા તેરે બાલ ઘુઘર વાલે–
મે જાનેકી કરતા હુ આન ખાજા કયુ નહીં બુલાને પાસ
તેરે તરફસે ખાજા મેરે દીલમે પડ-ગયે લાલે—મઝા,

મૈં જાઉંગા અબ યાર, મેરે ખાજાકે દરબાર,
હમ ફીરેંગે દોનો યાર, દેખો હાથ ગલેમે ડાલે—મઝા.
યાકુબ ચલો તુમ યાર, અપને ખાજાકે દરબાર,
યેહી મેરે અરમાન, જબ નીકલે દીલસે નાલે—મઝા.

૧૪૧—ઠુમરી.

ન તોડો સરકારી નીબવા ન તોડોરે,
છોટે છોટે નીબવા અજબ રસીલે,
તોડન નજાને અનાડી, નીંબવા ન તોડોરે—
સોનેકી થાલીમે ભોજન પીરોસે,
ખાને નજાને અનાડી, નીંબવા ન તોડોરે—
સોનેકા ઘડવા ગંગા જલ પાની,
પીને નજાને અનાડી, નીંબવા ન તોડોરે—
પાન પચાસકે બીડે બનાયે,
ખાને નજાને અનાડી, નીંબવા ન તોડોરે—
ચુન ચુન કલીયા સેજ બીછાઇ,
સોને નજાને અનાડી, નીંબવા ન તોડોરે—

૧૪૨—કહેરવા.

દરે જાનાપે જાના નહીં મીલના, કહી ઉસકા ઠીકાના નહીં મીલતા.
છતીયા લગાતે લેતે બલૈયા, મેરી આખોમા તારા નહીં મીલતા.
મક્કાભી ઢુંઢા મદીનાભી ઢુંઢા, કહીં હમકો અકેલા નહીં મીલતા,
લોગ કહે દીવાના દીવાના, કહીં હમકો અકેલા નહીં મીલતા.
મથરાબન ઢુંઢી બીંદરાબન ઢુંઢી, કહી પાસ બુલાના નહીં મીલતા
જમનાકે કીનારે અકેલી મે ડોલુ, કહીં પાસ બુલાના નહીં મીલતા.

૧૪૩—ભૈરવી

બાકી રંગીલી છબીલી માલનીયા, દેખી હે હમને નીરાલી યાર,
બેલાબી એચે ચમેલીબી એચે, એચે જોમનવાકી ડાલી યાર.
ગોરે ગોરે હાથોમે કંગન કાનોમે ફુને ફુલોકી બાલી યાર
નયનોમે સેનોમે જો હે ફુરકત હોટોપે પાનોકી લાલી યાર
ઝુમ ઝુમ જાતી જોબન–વાકી માતી, ઘુમ ઘુમ દેતી હે ગાલી યાર.

૧૪૪—ઠુમરી

નયના લગાયે કહા જાઓગે બલાગી મીયા–નયના લગાયે.
કપતાન ખાવે મુરગી, સરગ ખાવે બકરા,
હમ ગરીબ ખલાની ઓજડી
કહીં ફેફસા કહીં નીલનીરે—નયના લગાયે
કપતાન પીવે વકમા મરગ પીવે બરાંડી,
હમ ગરીબ ખલાસી કહી તાડી,
કહીં બેવડા કહી રામીરે—નયના લગાયે
કપટાન ખાવે કરવેમ, મરગ ખાવે બયદે,
હમ ગરીબ ખલાસી કહી ખીચડી
કહી રોટી કહી ચટનીરે—નયના લગાયે.
કપતાન ફીરે ઘોડે સરગ ફીરે ગાડી,
હમ ગરીબ ખલાસી કહી ચલને,
કહી ગીરતે કહી પડતેરે—નયના લગાયે.
કપતાન સોવે કેબીન, મરગ સોવે ફાલકા,
હમ ગરીબ ખલાસી કહી તુતક,
કહી મોરા કહી ફાલકારે—નયના લગાયે.

૧૪૫—ભેરવી

ઓ બીરજ બમીયા બારેકે રસીયા રોકા ન મોરી ડગરીયારે,
માઇ બાપકી બડી દુલહારી હાય ન છુઓ રમીયારે.
જબસે પડી મે સુરાહાકે પાલે દોઇ ભરાવે ગગરીયારે,
તેલ લગાયે ફુલેલ લગાયે તા–પર મસાલેકી ટોપીયારે.
કાલી કાલી ઝુલફનપે જીયા લલચાયે તક તક મારે નજરીયારે–બારે

૧૪૬–ઠુમરી

ઘર જાનેદે છાડ મોરી બૈયા,
આહા કરત તોરે પૈયા પડત હુ—ઘર
નગર ડગરકે લોગવા સુનત હે,
ચગ્ચા કરત બીજ નારીયા—ઘર
જાઓરી જાઓ નહી તો ફરિગી ગારીયા,
મોહનસે દીખ રહ્યા—ઘર.

૧૪૭—ઠુમરી

આન પડી દરબારે ખાજા, તોરે નગરમે તોરે શેહરમે–આન,
ઉચાસા કોટ ભીલન દરવાજા, નૌબત બાજે મહાર ખાજા–આન.
ખાજાકે દરપે સીસ નવાઉ, તુમ હો ગરીબ નવાજ ખાજા–આન,
સીડી સીડીપે માલન બયઠી, ફુલનકા હાર ખાજા–આન

૧૪૮–કહેરવા

અપને ખાજાકી જોગન બની જોગન બની બેરાન બની–મે તો.
છુટા પસીના નુરકા–રે બોયા ચમેલી ફુલ,
સબ સખીયન મીલ સેહરા ગુથ પેહને નબી રસુલ–મે તો.
પત્તા તુટા ડાલસે–રે લ–ગઇ પવન ઉડાય,
અબકે બીછડે કબ મીલેગે દુર પડેગે જાય–મે તો.

ડોલા અંદર સજ રહા હે બહાર ખડી હે બરાત,
ચારો પાયે ઉઠ ચલે તો કોઇ ન આયા સાથ-મે તો
સોના લેને પીયુ ગયેરે સુના કર ગયે દેસ,
સોના લીયે પીયુ નહીં આયે ભગવા દે-ગયે બેસ-મેતો

૧૪૯—(ગુલઝારે ગૌહર)

બીબી-જાન સુનીય જરી ધુન યે મેરી—
સુનીયે કુછ બાત મેરી, રંગ ભરી ખોટી ખરી
શાહુકાર ચોર બને ચોર શાહુકાર—બીબીજાન
જંગ નકુનમ તંગ નકુનમ કુનમ ઇ કમાલ,
નજરે ગયેર બચાકે મુફ્ત હઝમ કરૂ માલ—બીબી-જાન.
છકડે તીકડેચી બોલીત હોતી મોટી આસ,
મોખુન ઇગ્લીસ ટેકીંગ ધરચા કેલા સત્યાનાસ—બીબી-જાન
લોભીઓ જો લોભ છોડી પ્રભુથી ડરશે,
તો ધુતરા દુનીયામા બધા ભુખે મરશે—બીબી-જાન
કાલા ગટર ઇબને મટર ફેઅલે મુત્તહર,
હાજા લંગોટી વ કુઝા મસ્ત કલંદર—બીબી-જાન.

૧૫૦—ઠુમરી

નાવમે નદીયા ડુબી જાય, ભલારે તુમ દેખોરે લોગો—નાવમે
ઘડા ન ડુબે ઘડી ન ડુબે હાથી મલ મલ નહાયે,
કોડે કોડે પાની ચડહા તો ચીડીયા પ્યાસી જાય—નાવમે.
એક અચબા મેને દેખા મછલી ચાબે પાન,
કવ્વા બજાવે બાંસરી તો મેડક ઉડાવે તાન—નાવમે.
એક અચબા હમને દેખા કુવેમે લગ રહી આગ,
કીચડ પાની જલ ગયા તો મછલી ખેલ-ગઇ ફાગ—નાવમે.

૧૫૧—ભજન

ભુલ ગઇ મે રાજ ડગરીયા
આન ફસી પ્રભુ કોન નગરીયા,
ચતુર ચતુર સબ સોદા લે–ગયે,
તુમ કા લેહો અબ ઉઠ ગઇ બજરીયા.
અન મેહલન પર કયા ભુલે હો.
યાદ કરો અંધેરી કોઠડીયા
કાઝી પીયા ઘર જબ તુમ જૈહો,
મોહ પર ઓઢ સુફેદ ચદરીયા

૧૫૨—સેહરા,

અય શહે હુસ્ન હે સર પર તેરે ઝમા મેહરા,
લુત્ફ દીખલાતા હે દસ્તારપે કયા કયા મેહરા.
કાફસે આકે હુઈ ઉસપે તસદ્દુક પરીયા,
જીસ–ઘડી ગચ–રતે બલ–કીસને બાંધા મેહરા.
ધુમ કૌનેનમે હે તેરા દુલ્હા બનનેકી,
ખુલ્દસે ગુંધકે હુરોને ભીજાયા સેહરા.
હો–ગયા સેહરેપે સુરજકી કીરનકા ધોકા,
રૂખે રૌશનપે જો ઉસ મેહરકે દેખા મેહરા.
આસમાસે દુરે અજ્ઞુમકા બનાકર સહરા,
કીશતીયે માહે દીલ અફરોઝમે લાયા સેહરા.
સદફે મોતી–હી નહી જીસમે લગાયે હે હીરા,
લાલો યાકુત વ ઝમર–રૂદસે ગુંધા સેહરા.

૧૫૩—ભજન-તાલ-લાવણી.

કાનુડો ન જાણે મારી પ્રીત, બાઇ અમે બાળ કુંવારારે—કાનુડો.
જળરે જમુનાના તીરે હુતો ભરવાને ગઇતીરે,
કાનુડે ઉડાડયા આછા નીર ઉડયા—ફરરરરરરે—કાનુડો.
જમનાને કાંઠે વાલે રાસ રચ્યો છે,
સોલસો ગોપીમા ઝાલ્યા ચીર ફાટયા—ચરરરરરરે—કાનુડો.
હુતો વરણાગી કાના તમારારે નામનીરે,
કાનુડે તાણીને માર્યા તીર વાગ્યા—અરરરરરરે—કાનુડો.
બાઇ મીરા કહે છે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ વાલા,
કાનુડ બાલીને કીધા ખાખ ઉડી—ફરરરરરરે—કાનુડો

૧૫૪—ગરબી.

તમે કાના નથી મારા કામનારે, તમને ચસકા લાગ્યા હરામનારે,
જઇને દાસીના દાસ થયા પત ખોઇ, તમે કરો તેવા કામ
નવ કરે કોઇ.
કોઇની ફોડો માટલી મહીનીરે, કોઇની હાડી વટાલો દહીનીરે,
તારા ગોઠીયા છે છોકરા હજામનારે—તમે
તમે ફરી ફરી થઇ ગયા છો હરજાઇ, હવે આ કુબજા
તણી ગાળો ખાઇ,
હવે એકે રહયા નથી કામનારે—તમે

૧૫૫—ઠુમરી.

મોહન રસીયા આયે બગીચેમેં,
ખીલ રહી સબ કલી કલી—મોહન.
એક કલી હર નામ જપત હે,
દુજી પુકારે અલી અલી—મોહન.

ગોકુલ ઢુડી બાંદરા–બીન ઢુંડી,
ઢુડ ફીરી સબ ગલી ગલી–મોહન.
ઘુઘુરવાલે બાલ પીયા તોરે,
મોહમદ પીયા તોરે સગ ચલી–મોહન.

૧૫૬—ચુરન.

મે દેહલીસે હુ આયા, અછછે અછછે ચુરન લાયા,
જીસને એક જરાસી ખાયા, ઉસને બેહદ લજ્જત પાયા.
જીસને ચુરન તેરી ખાયા, ઉસને લજ્જત કુછ ન પાયા,
બલકે આખીરકો પચતાયા, યેહ તુ કયસી ચુરન લાયા.
જો કોઇ મેરી ચુરન ખાવે, ઉસકી બીમારી સબ જાવે,
મીસ્લે રૂસ્તમ વોહ કેહલાવે, કુશતી દેવોકી લડાવે.
તેરી ચુરન જો કોઇ ખાવે, ઉસકો બદ–હઝમી હો–જાવે,
ગરદન ઉસકી મોત દબાવે, સીધા સુનાપુરમે જાવે
ચુરન મેરી જાલી–નુસ, જીસકો ખાવે તુરકી રૂસ,
ચેહરા રોશન જુ ફાનુસ, જાવે બીમારી કાબુસ.
ચુરન–વાલા હે મનહુસ, ઉસકા ભાઇ હે કજુસ,
બાવા બીલકુલ મખ્ખી–ચુસ, ડાલા ચુરનમે હે ભુસ
મે હુ ચુરનકા બેપારી, ફીરકર આયા દુનીયા સારી,
તુ હે આજારી બાજારી, તુજકો ગધેકી અસવારી.
દેખો ચુરનકા બેગારી, ઉસકા લકવેકી બીમારી,
બાવા દેહલીકા પનસારી અમ્મા મીરઠકી ભઠીયારી.
જાજા યાસે ઓ કગાલ, જાકર ઠાલે તીતર પાલ.
બાવા બેચે આટા દાલ, ભાઇ મુરગીકા દલાલ,
શેખી મતકર ઓ મુરદાર, મેરે આગે બદ–કીરદાર.

ટેંટેં મતકર નાહીન-જાર, તુ હે મોચી યા ચમાર,
ટરટર મતકર ઓ ચંડાલ, ભડવે તેરી ક્યા મજાલ
કરદુ જુતોસે મોહ લાલ, સરકે ઝડ જાઈંગે બાલ,
ફીર કર આયા હીંદુસ્તાન મેરી દેહલીમે દુકાન
ચુરન-વાલા બે-ઇમાન, કિસમ ભાઇ હે શયતાન,
બાવા બેચે કથ્થા પાન, બેટે ઉનકે બાકે ખાન
છુહારે લો ભાઇ, યે મલાઇમે મીલાઇ હે, દવાઇકી
દવાઇ હે, મીઠાઇકી મીઠાઇ હે,
સારકેમે ભીનાઇ હે, ગઇમે બસઇ હે, દવાઇકી દવાઇ
હે, મીઠાઇકી મીઠાઇ હે,
બનીયેકી દાલ હે, છીલી હુઇ ખાલ હે, મઝેદાર માલ હે.
ખાને-વાલા લાલ હે
ખુબ ભુન ભાનકર. ઉખલીમે ખાનકર, છલનીમે
છાનકર, બનાઇ યે દાલ હે,
છપ્પન મસાલેદાર, લઉંગ હે બેશુમાર બાવન ગંગોકી
ચાર, પોસ્તે અનાર હે
બાદીકા મારદે, સરદીકો ટારદ, ગરમીકો ઠારદે,
અયસી બહાર હે

૧૫૭—ઠુમરી.

ઝાલી મોરી ભર દેના ઓ દાતા યસરથ-વાલે,
આલમકે સરતાજ હો તુમ રાજનકે મહારાજ
આન પડી હુ દેવડી-પર તોરે હાથમે હે મેરી લાજ—ઓ દાતા
ધન માયા કછુ કામ ન-આવે આવે કરની કામ,
અયસી કરની કર ચલો જો પીછે બાજે નામ—ઓ દાતા,

કયસા હે રંગ હમારા કયસા હે ગુન ગીયાન,
જાન તનમે કછુબી પ્યારે કયમી હે તેરી શાન—ઓ દાતા
કીસકી કાયા કીસકો માયા ઝુટા સબ સંસાર,
નામ નબીકા જપે **નીઝામી** બેડા હોવે પાર—ઓ દાતા

૧૫૮—ઠુમરી

શેહર મદીનાકો સાવરીયા મને પ્યારો લાગોજી,
દાઇ હલીમાકે ગોદ ખીલાયે આમીના—બીબીકે લાલ,
પગ ધરત હે અરશકે ઉપર ઠુમુક વાકી ચાલ
લમ યખ-લકોકી કાધે કમલીયા જગકે તારનહાર—પ્યારો
લા ઇલાહકી બાસરીયા ઓર ઇલ-લલ્લાહકી રાગ,
નામે નબીકી જબ ધુન લાગી નીકસી દુઇકી નાગ
વહ-દતકી સર ઊપર પધીયા જગકે પાલનહાર—પ્યારો
નય-નનમે મા-જાગકા કજરા વર ફાઅનાકા તાજ
સારે મલાયેક અને બરાતી નબી ચઢે મેઅરાજ
પ્રેમકી કાધે ડાલે કમલીયા જગકે તારનહાર—પ્યારો.
ઇન્ના આતય-નાકા હાથમે સાગર રહમતકા ગલે હાર,
જામ તહુરા ભરભર દેવે કૌસરકે મુખતાર,
અમતો મોરી લીજો ખમરીયા જગકે તારનહાર—પ્યારો
કયસે ધરૂ પગ પ્રેમ નગરમે ચોરન ઘેરે બાટ,
નાવ પુરાની ખેવન નાહીં અવ-ઘટ પાયો ઘાટ
પાર લગાદો મોરી નાવરીયા જગકે તારનહાર—પ્યારો.
મે હુ અચપલ નાર સખીરી દુર પીયાકો દેસ,
ચલતે ચલતે પૈયાં પરાની ભુરે હો-ગયે કેસ.
મયલી હો-ગઇ સગરી ચુંદરીયા જગકે તારનહાર—પ્યારો.

ગગરી મારી ઓર મે નીરમલ નીર બહોતહી દુર,
પાણી ડગત હૈ જી ધરકત હે ગરદન તો ચીકના ચુર
કોન નીઝામી ઉતારે ગગરીયા જગકે તારનહાર—પ્યારો

૧૫૯—(સંગીત સંગ્રહ)

સાંભળો કીર્તિ મારી કહુ હું મોદેથી આજ,
આ નગરીમા હું છું સૌથી મોટેરો વૈદરાજ
બુટ્ટી મારી સૌથી સારી ખાવામા કહેવાય,
ખાનારો જલદી જલદી જમપુરીમા જાય
તાવની ઉપર દઉ ધતુરો આખો ઉઠવે ડામ,
કબજીઆને અફીણુ ઘોળી એવા મારા કામ
પેટ ફુટેથી જમાલ-ગોટો આપુ હુ બહુ વાર,
કે દુખમાથી છુટી જાતા લાગે નહી કઇ વાર
દાત દુખે તો પ્લાસ્ટર મારૂ છાતી ઉપર સાર,
પેચોટી પર જુલાબ દઉ હુ ભાગીથા બે ભાર
ગુમડા ઉપર અર્ક આપવો મરચાનો બે ભાર,
ગાડાને હુ ભાગ આપુ છુ નીરમન દસ વાર
ઓસડ મારૂ સઉથી સારૂ પ્રીતે જે જન ખાય,
એક દીવસમા હુશીયાર થઇને જમપુરીમા જાય

૧૬૦—(સંગીત સંગ્રહ)

હજારા મેરે કાનકા મોતી (બે વાર)
એ મોતી મેરે લાખ ટકેકા ધર છનીયનપે સેતી—હજા।
એ મોતીકી મેરે છાબ ભરી હે જલ જમુનાપે સતી—હજારા
એ મોતી મેરા કોઇ ઢુંડકે લાવે આધા જોબન ઉસે દેતી—હજારા
અગલો બજાર મેને મોતીબી ખોયા પીછલી બજાર ખડી રોતી—હજારા.

એ મોતીકો મેરે બાલ પીરોયા આપને–મે જોતી–હજારા.
એ મોતી–કે બજે મોતી મ ગાદે મોતી બીના નહી સોતી—હજારા

૧૬૧—ઠુમરી

કથ બીન રહી અકેલી મેરી જાન, છોડ ચલા બે ઇમાન—કથ બીન
પ્રીતમ બસે પહાડપે હમ જમનાકે તીર
અબ મીલના કઠીન હે પાઉ પડે જજીર—કથ બીન
ચદા જો તેરી ચાંદનીરે સુતી પલગ બીછાય,
જબ જાગુ જબ એકલીરે મરૂ કટારી ખાય—કથ બીન
પ્રીતમ તુ મત જાનીયોરે તુ બીછડે મુજ ચેન
જયસી જલકી મછલીરે તલપત હુ દીન રેન—કથ બીન
પ્રીતમ તુ મત જાનીયોરે તુ બીછડે મુજ ચેન,
જયસી જ ગલકી લકડીરે મીલગત હુ દીન રેન—કથ બીન
લકડી જલ કોયલા ભયારે કોયલા જલ ભઇ રાખ,
મે પાપન અયસી જલીરે ન કોયલા ભઇ ન રાખ—કથ બીન
જો મે અયસા જાનતીરે પ્રીત કીયે દુખ હોય,
નગર ઢઢેરા ફેરતીરે પ્રીત ન કરીયો કોય—કથ બીન
નદી કીનારે મુરદા જલેરે મે જાનુ કુછ હોય,
જીનકે કારન ભેખ લીયોરે વોહી ન જલતા હોય—કથ બીન
કાગારે કાગા સબ તન ખાઇયો ચુન ચુન ખાઇયો માસ,
દો નયના મત ખાઇયોરે પીયા મીલનકી આસ—કથ બીન
ધાગા ટુટા ફીર મીલેરે કલી ટુટી કુમલાય,
યાર છુટા નહીં મીલેરે દગેસે દીલ ઘભરાય—કથ બીન

૧૬૨—ભજન.

કોઇ ધીમી ગાડી હાકોરે ઓ રામ ગાડીવાલા,
કોઇ મદરે ગાડી હાકોરે ઓ રામ ગાડીવાલા,

ગાડી તેરી રંગ બેરંગી બયેલ જોડે દો ચાર,
હાકને-વાલા છેલ છબીલા બયઠન-વાલા લાલરે—ઓ રામ.
ગાડી અટકી રેતમે ભાઇ મઝીલ પણ હે દુર,
અયસા કોઇ સત-ગુરૂ મીલે જો પહોચાવે હુજુરરે—ઓ રામ
ઘોડા છુટા થાનસે ભાઇ જગમે પડી પુકાર,
દસ દરવાજે બધ હુયે ભાઇ નીકલ ચલા અસવારરે—ઓ રામ
જતર હમારો જાજર ભર્યો, ગયો બજાવન-હાર,
જતર બિચારો શુ કરેરે ટુટ ગયો બસ તારરે—ઓ રામ
ગગા કાંઠ ઘર બનાયા તાવમે નીરમલ નીર,
કેહને-વાલા કેહ ગયા ભાઇ સાધુ-દાસ કબીરરે—ઓ રામ.

૬૬૩—રેલ-ગાડી.

શોર મચાતી ખટખટ કરતી સીટી બજાતી આતી હું.
શોકે વતનમે અય બેતાબો અપને વતનકો જાને-વાલો,
ઇતની જલદી કયુ હે તુમકો ઠેહરો ઠેહરો આતી હુ—શોર.
આંધી આયે પાની બરસે આગ પડે યા લુલે,
મુજકો કુછભી પરવા નહીં મે અપની ધુનમે જાતી હુ—શોર.
શેહરો જગલ ઓર ગાઉ કસબે ઝીલ વ દરીયા ઓર વાદી,
દેખતી ભાલતી સયરે કરતી હરદમ આતી જાતી હુ—શોર.
બુરે શકકરકો લોહા લકડી કંકર પથ્થર ઓર ગલ્લા,
હાથી ઘોડા બુડ્ડે બચ્ચે સબકો લાદે લાતી હુ—શોર.
શેરે બબર હો યા હાથી ભાગતે દેખકે સબ મુજકો,
સામને મેરે કયા કોઇ આવે દેવની મે બન-જાતી હુ—શોર.
પડતી હો જબ અબ્રકી બુંદે કાલી ઘટા જબ છાઇ હો,
યાર મેરે કુછ લુત્ફ ન પુછો ઝુલા મે બન-જાતી હુ—શોર.

૧૬૪—ઠુમરી.

જાન ફીતનેકા બેચોગી બાલા જોબન,
લેકે રૂપૈયા દીખાદે જોબન—જાન.
નાલીશ કરોગે કરને ન દુગી,
થાને કચહેરીમે મેરા હુકમ—જાન
યારી કરોગે કરને ન દુગી,
ગયરોસે મીલનેકી ખાલે કસમ—જાન
ગોરી તેરી તખતસે પુજા કરનેકો,
લેકે અશરફી દીખાદે જોબન—જાન.

૧૬૫—કહેરવા.

દેખુ દેખુ સુરતીયા જો પ્યારીરે,
જાઉં જાઉં મે ખાજાકે વારીરે.
હીદલ-વલી હો આપ અતાયે રસુલ હો.
શાને હસન હુસેન હો જાને બુતુલ હો.
સીફત કયુ-કર બ્યા હો તુમ્હારીરે—દેખુ.
તુમ તાજદારે ચીસ્ત હો સુલતાને અવલીયા
તુમ આશીકે રસુલ હો માઅશુકે કીબ્રોયા.
દો-જહા તુમપે હે જા નીસારીરે—દેખુ
જામે મયે વીસાલસે સર મસ્ત કીજીયે,
ખાદીમ હુ ખાદીમીકા અતા તસ્ત કીજીયે,
અય ગુલે ફાતીમા નવ બહારીરે—દેખુ.
તાકત નહીં જુદાઇકી વલ્લાહ અબ જરા,
કીજે કરમ કરીબ બુલા લીજીયે શહા,

કબ તક રહુંગા ઉસ દરે અકદસસે દુર દુર
બેતાબ બે-કરાર હુ બુલવાઇયે હુઝુર,
ઉમ્ર ગુજરી જુદાઇમે સારીરે—દેખુ.
હો ઇદલીમે સયરે ગુલીરતાને માઅરેફત,
તુરે ખુદા હો આપ ગુલે બાગે મગફેરત,
હુવા બહરે સખા તુમસે જારીરે—દેખુ
મુદ્દતસે આરઝુયે વીસાલે જનાબ હે,
વલ્લાહ અય નિશાત ખ્યાલે જનાબ હે
શાહલે મુસા કરૂ ઇનેઝારીરે—દેખુ

૧૬૬—ઠુમરી

તેરી ગોલ ગોલ છતીયા પ્યારી લગે
તેરી ગોલ ગોલ છતીયા પ્યારી લગે
તેરે ગોરે ગોરે ગાલ તેરે ઘુઘરવાલે બાલ,
તેરી બડી બડી અખીયા પ્યારી લગે,
તુતો ચબે પાન લાલ તેરે મોહપર પડા રૂમાલ,
તેરે દાતોકી મીસ્સી કટારી લગે.

૧૬૭—ભેરવી

દીલ ફેરદે પરો આ હમારી હમે,
બોસા ન દીયા દુબારા હમે—દીલ
મેહફીલમે ગયરોકી બી બુલાના,
નયનોસે કરના ઇશારા હમે—દીલ.
ગયરોસે હસના હમસે ન બોલના,
યે બાત નહીં હે ગવારા હમે—દીલ.

તમામ શુદ.